

Jaarstukken 2021

Inhoud

DEEL 1: BESTUURSVERSLAG	1
1. ALGEMENE INFORMATIE	1
1.1. Doelstelling (mission statement).....	1
1.2. Kernactiviteiten	1
1.3. Juridische structuur	3
1.4. Interne organisatiestructuur.....	3
1.5. Belangrijke elementen gevoerde beleid	5
1.6. Belangrijke wijzigingen in statutaire doelstellingen	5
1.7. Ontwikkelingen omtrent het Coronavirus	5
2. FINANCIËLE INFORMATIE	6
2.1. Financiering	6
2.2. De ontwikkeling gedurende het boekjaar	7
2.3. De behaalde baten en resultaten.....	10
2.4. De toestand op balansdatum (solvabiliteit en liquiditeit).....	11
2.5. De voornaamste risico's en onzekerheden	11
2.6. Kasstromen en financieringsbehoefte.....	12
2.7. Het gevoerde beleggingsbeleid en informatie over financiële instrumenten	12
2.8. Het beleid met betrekking tot de omvang en functie van het vrij besteedbare vermogen	12
2.9. Europese en nationale aanbestedingen	13
3. INFORMATIE OVER TOEPASSING VAN GEDRAGSCODES	13
3.1. Governance codes	13
3.2. Gedragcodes in het kader van personeel	14
4. TOEKOMSTPARAGRAAF	14
4.1. Algemeen.....	14
4.2. Investerings	15
4.3. Personeelsbezetting.....	16
4.4. Omstandigheden waarvan de ontwikkeling van de baten afhankelijk is	16
DEEL 2: JAARREKENING	17
5. BALANS STICHTING KENNISNET PER 31 DECEMBER 2021	17
6. STAAT VAN BATEN EN LASTEN STICHTING KENNISNET 2021	19
7. KASSTROOMOVERZICHT STICHTING KENNISNET 2021	20
8. TOELICHTING	21
8.1. Algemeen.....	21
8.2. Grondslagen voor de activa en passiva.....	21
8.3. Grondslagen voor de bepaling van het resultaat.....	23
8.4. Grondslagen voor het kasstroomoverzicht.....	24
8.5. Toelichting balans per post – activa	24
8.6. Toelichting balans per post – passiva.....	28
8.7. Toelichting staat van baten en lasten per post.....	31
8.8. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.....	37
8.9. Aanwending van het resultaat	38
8.10. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	38
9. BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN EN LEDEN RAAD VAN TOEZICHT	39
9.1. Bezoldiging topfunctionarissen.....	40
9.2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen	43

9.3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT	43
10. ONDERTEKENING JAARREKENING	43
DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS	44
11. CONTROLEVERKLARING	44

Deel 1: Bestuursverslag

1. Algemene informatie

1.1. Doelstelling (mission statement)

Goed onderwijs legt de basis voor leven, leren en werken en daagt leerlingen en studenten uit om het beste uit zichzelf te halen. Dat vraagt om onderwijs dat inspeelt op sociale, economische en technologische ontwikkelingen. Daar hoort ook een professionele en doordachte inzet van ict bij. Dit is waar Kennisnet aan bijdraagt, wij laten ict werken voor het onderwijs.

In 2018 heeft Kennisnet de nieuwe Meerjarenkoers 2019-2022 geformuleerd, 2021 was het derde jaar dat op basis van deze meerjarenkoers werd gewerkt. Kennisnet is voor scholen en instellingen in het primair onderwijs (po), het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) de gids en bouwer van het ict-fundament. Vanuit onze gidsfunctie helpen we besturen en scholen verder met betrouwbare informatie over technologie en de toepassing hiervan in het onderwijs. De geboden kennis maken we praktisch toepasbaar, zodat onze gidsfunctie ook echt leidt tot een professionele inzet van ict in het onderwijs.

Naast gids zijn we, in samenwerking met een aantal andere partijen, bouwer van het publieke ict-fundament. We zorgen voor een landelijke ict-infrastructuur, zodat ict in het onderwijs eenvoudig, veilig en betrouwbaar kan worden ingezet. Daartoe bouwen we verschillende publieke ict-voorzieningen. Zo ondersteunt Kennisnet het onderwijs bij een professionele inzet van ict.

Kennisnet is een publieke organisatie die wordt gefinancierd door het ministerie van OCW. Kennisnet werkt voor het onderwijs en is ook van het onderwijs. De activiteiten waar Kennisnet zich op richt, komen tot stand in overleg met de sectorraden en het ministerie van OCW en sluiten aan bij de vraagstukken waar bestuurders mee bezig zijn. In het Jaarplan 2021 is vastgelegd welke activiteiten Kennisnet vanuit haar instellingssubsidie onderneemt.

De instellingssubsidie is verhoogd ter financiering van de activiteiten uit het programma "Sterke Netwerken". Bij de uitvoering van dit programma wordt intensief samengewerkt met de coöperatie SIVON; ook de PO-Raad, de VO-raad en OCW zijn nauw bij deze activiteiten betrokken. Daarbij gaat het om het bevorderen van bestuurlijke samenwerking en realiseren en beheer van het 'nationaal dienstencentrum' (NDC) als onderdeel van de dienst Veilig Internet. De instellingssubsidie is in 2021 bovendien verhoogd vanwege activiteiten in het kader van les op afstand en publieke regie.

Naast de instellingssubsidie is er ook sprake van een aantal activiteiten waarvoor aparte financieringsstromen zijn. Additionele subsidies worden door OCW beschikbaar gesteld om een specifiek (beleids)doel te bereiken, bijvoorbeeld voor een ict-monitor in Caribisch Nederland.

1.2. Kernactiviteiten

Kennisnet richt zich op vijf thema's:

- **Een doordachte inzet van ict**

Kennisnet stelt bestuurders, schoolleiders en anderen beter in staat om ict op een doordachte manier in te zetten. Besturen, instellingen en scholen kennen de voor- en nadelen van de inzet van technologie, weten hoe zij verstandig innoveren en sturen hierbij vanuit waarden. Verschillende publicaties en tools bieden het onderwijs handvatten om te komen tot deze professionele inzet van ict. Hierbij is specifieke aandacht voor de ict-bekwaamheid van de leraren en de digitale geletterdheid van de leerlingen en studenten. Ook versterkt Kennisnet bestuurlijke samenwerking en leveren we (inhoudelijke) bijdragen aan kennisnetwerken om zo de aansluiting met de onderwijspraktijk te vergroten.

- **Passende (digitale) leermiddelen en leeromgevingen**

Onder het motto 'beter kiezen uit een beter aanbod', ondersteunt Kennisnet het keuzeproces van besturen en scholen. Wij zorgen voor een goede aanpak van het keuzeproces en verzorgen inhoudelijke informatie over het aanbod en over ontwikkelingen in de markt. Bovendien vereist het kunnen kiezen voor de juiste leermiddelen een goed werkende markt met een afwisselend en rijk aanbod aan - open en gesloten - leermiddelen en leeromgevingen. Een belangrijke voorwaarde daarbij is een goed functionerende educatieve keten, die ervoor zorgt dat leraren en leerlingen op het juiste moment en op elke plek toegang hebben tot goede, passende (digitale) leermiddelen (inclusief toetsen).

- **Verbeteren van informatiemanagement en gebruik van data**

Kennisnet probeert het inzicht in informatieprocessen en –vraagstukken te vergroten, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van een referentiearchitectuur (een overzicht van de bouwblokken van de informatie- en applicatiehuishouding in een onderwijsinstelling). Hiermee kunnen besturen hun rol als opdrachtgever van de verschillende leveranciers professioneler invullen en sturen op de gewenste ontwikkelingen. Kennisnet stelt besturen, scholen en instellingen in staat om doordachte keuzes te maken over welke data nodig is en welke applicatie past om doelen te bereiken. En levert informatie over hoe de applicatie op een effectieve en efficiënte manier te gebruiken is, zodat de kwaliteit van het onderwijs verbetert en het onderwijs slimmer en flexibel kan worden georganiseerd.

- **Een robuuste ict-infrastructuur: betrouwbaar, veilig en toekomstgericht**

Voor schoolbesturen en instellingen is het van belang dat hun ict-infrastructuur op orde en veilig, betrouwbaar en toekomstbestendig is zowel binnen scholen als de verbinding naar buiten. Een haperende ict-infrastructuur mag het onderwijsproces niet verstoren. Dat vraagt om een professionele inrichting en regie op ict. Kennisnet levert actuele en toepasbare kennis zodat instellingen weloverwogen keuzes kunnen maken en regie kunnen pakken bij het inrichten en benutten van de ict-infrastructuur. Een landelijke ict-infrastructuur is noodzakelijk om ict effectief en efficiënt te laten werken in het onderwijs. Kennisnet draagt hieraan bij door het beheer van diverse betrouwbare, veilige en toekomstgerichte ict-diensten.

- **Veilig en verantwoord gebruik van gegevens en ict (doorsnijdend thema)**

Het veilig en verantwoord omgaan met gegevens en ict, is een doorsnijdend thema dat terugkomt in alle activiteiten van Kennisnet. Onder veilig verstaan wij dat het gebruik van gegevens en ict in overeenstemming is met internationale beveiligingsstandaarden, zonder daarbij de gebruiksvriendelijkheid van systemen uit het oog te verliezen. Het verantwoord omgaan met gegevens en ict houdt in dat gegevens transparant, respectvol, zorgvuldig én in overeenstemming met wet- en regelgeving worden gebruikt. Kennisnet is het expertisecentrum voor informatiebeveiliging en privacy (IBP) in het onderwijs. Bovendien ondersteunt Kennisnet de sector om veilig en verantwoord gebruik van gegevens als een norm en logische keuze in het onderwijs te maken. De activiteiten van Kennisnet hebben betrekking op twee functies: Kennisnet als gids en als bouwer van het ict-fundament. Ook vallen de activiteiten onder één van de vijf thema's waar Kennisnet zich op focust:

Overzicht activiteiten 2021

	Thema: Een doordachte inzet van ict	Thema: Passende (digitale) leermiddelen en leeromgevingen	Thema: Verbeteren van informatiemanagement en gebruik van data	Thema: Een robuuste ict-infrastructuur: betrouwbaar, veilig en toekomstgericht
Functie: Gids	1. Kennisontwikkeling en -verspreiding: - Kennisontwikkeling door technologische innovatie, monitoring, ontwikkeling van expertise en volgen van marktontwikkelingen - Kennisverspreiding en -benutting door publicaties, bijeenkomsten, congressen en netwerken - Sectorontwikkeling, waaronder bijdragen aan realisatie van digitaliseringsagenda po en vo & strategische agenda digitalisering mbo			
	2. Sterke Netwerken: ondersteunen van bestuurlijke samenwerking			
Doorsnijdend thema: informatiebeveiliging en privacy (IBP)				
Functie: Bouwer van het ict-fundament	3. Tools: - KennisnetWijzer - Leraar24	4. Leermiddelen: - Leermiddelensuite - Open leermiddelen, inclusief Wikiwijs	5. Informatieproducten - Overstapservice Onderwijs (OSO) - Onderwijs Serviceregister (OSR) - Voorziening Vroegtijdig Aanmelden mbo (VVA) Koppelpunt vo - Vensters	6. Toegang en distributie - Entree Federatie - Nummervoorziening - Eduroam
	8. Voorzieningenplatform: - Onderwijscommunitycloud (OCC)			
	9. Standaarden en architectuur: - Referentie Onderwijs Sector Architectuur (ROSA) - Funderend Onderwijs Referentie Architectuur (FORA) - Semantisch onderwijslandschap - Edustandaard			
10. Organisatie - Governance - Personeel en organisatie - Algemene ondersteuning - Integratieproces Kennisnet en SIVON				

1.3. Juridische structuur

Kennisnet is een private stichting die publiek is gefinancierd. Stichting Kennisnet is georganiseerd volgens een raad van toezicht-model. Het bestuur is het besluitvormend orgaan van Kennisnet. Het bestuur bestaat uit de statutaire bestuurder die de titel algemeen directeur heeft.

Kennisnet heeft een 100% deelneming in Kennisnetdiensten B.V. te Zoetermeer. Deze besloten vennootschap heeft geen activiteiten.

De juridische structuur is in 2021 niet gewijzigd.

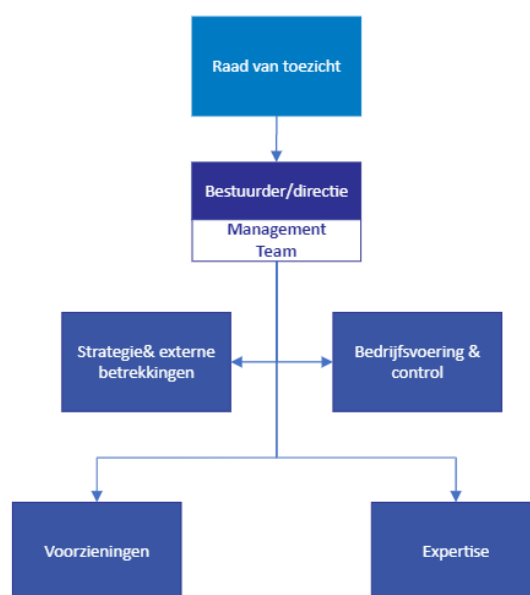
1.4. Interne organisatiestructuur

1.4.1. Algemeen

Kennisnet kent twee inhoudelijke units: Voorzieningen en Expertise. Daarnaast zijn er twee stafafdelingen: Strategie & externe betrekkingen en Bedrijfsvoering & control.

De algemeen directeur en de directeur operations vormen samen de directie. De directeur operations is ook eindverantwoordelijk voor de unit Voorzieningen en de afdeling Bedrijfsvoering & control.

Kennisnet kent een management team (MT) waar de besluitvorming onder eindverantwoordelijkheid van de bestuurder plaatsvindt. Het MT neemt besluiten over de hoofdlijnen van beleid; zowel wat betreft de inhoud als voor de bedrijfsvoering. Het MT bestond in 2021 uit de directie en de manager Strategie en externe betrekkingen en Expertise. Per 1 september 2021 is Larissa Zegveld aangetreden als de nieuwe directeur-bestuurder van Kennisnet. Van de voorgaande directeur-bestuurder van Kennisnet Toine Maes is op 9 september 2021 afscheid genomen.

Figuur 1: Organogram Kennisnet

1.4.2. Raad van Toezicht

De raad van toezicht ziet toe op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken bij Kennisnet. De raad van toezicht bestaat uit vijf leden en een onafhankelijk voorzitter. De leden worden benoemd voor een periode van vier jaar met de eenmalige mogelijkheid tot aansluitende herbenoeming. De sectorraden benoemen drie leden, zodat is geborgd dat Kennisnet van en voor het onderwijs blijft. De twee onafhankelijke leden zorgen voor de wisselwerking met de rest van de samenleving. Bij de samenstelling van de raad van toezicht wordt gelet op diverse facetten die de aandacht van de raad vragen. De raad van toezicht wordt in ieder geval samengesteld op basis van algemene toezichthoudende kwaliteiten, affiniteit met de doelstelling van de stichting en met een variatie in deskundigheden en competenties.

De raad van toezicht:

- functioneert als adviseur en klankbord voor het bestuur
- ziet toe op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken bij Kennisnet
- bewaakt een zorgvuldig besluitvormingsproces binnen de stichting, zodat de strategie en bijbehorende activiteiten van de stichting aansluiten op de beleidsagenda's van de sectorraden
- toetst of er sprake is van een goede dialoog met de sectorraden bij het ontwikkelen van de meerjarenkoers zoals die is vastgelegd in het meerjarenplan en de bijbehorende meerjarenbegroting
- is verantwoordelijk voor het goedkeuren van het jaarplan, de begroting en het jaarverslag
- is werkgever en verantwoordelijk voor het benoemen en beoordelen van het bestuur

De raad van toezicht bestond in 2021 uit de volgende personen:

- Cathy van Beek, Strategic Region Advisor Sustainability (onafhankelijk voorzitter);
- Ewald van Vliet, voorzitter college van bestuur Stichting Lucas Onderwijs (benoemd door de PO-Raad);
- Bert Beun, voorzitter CVB van het Deltion College in Zwolle (benoemd door de MBO Raad in afstemming met AOC Raad);
- Jan van der Vliet, Chief Information Officer De Nederlandsche Bank;
- Leon de Wit, voorzitter college van bestuur NUOVO Scholen (benoemd door de VO-raad);
- Geri Bonhof, zelfstandig ondernemer (Bonhof Toezicht & Advies).

Per 30 november 2021 is Bert Beun gestopt als lid, vanwege zijn benoeming tot lid van het algemeen bestuur van de MBO Raad, en is er een vacature ontstaan. In 2022 zal de MBO Raad een nieuwe toezichthouder benoemen.

Jaarlijks voert de Raad van Toezicht een zelfevaluatie uit.

1.5. Belangrijke elementen gevoerde beleid

Kennisnet is van en voor het onderwijs. Een onderdeel van dit eigenaarschap van het onderwijsveld is dat de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad meedenken over de inhoud van het jaarplan en meerjarenplannen en goedkeuringrecht hebben op meerjarenplannen en meerjarenbegrotingen van Kennisnet.

Het ministerie van OCW subsidieert Kennisnet. Jaarlijks wordt, op basis van het jaarplan, een subsidieaanvraag ingediend. Deze wordt door OCW beoordeeld. Hierbij wordt gelet op de aansluiting van de activiteiten op de collectieve vraag van het onderwijs, wordt bekeken in hoeverre activiteiten aansluiten bij de publieke taken van Kennisnet en wordt de doelmatigheid van uitgaven meegenomen. De inhoudelijke verantwoording vindt jaarlijks plaats op basis van het jaarverslag.

Als publieke organisatie is het van belang bewust te zijn van de positionering. Zo wordt bijvoorbeeld afgewogen of activiteiten door de markt zelf kunnen worden opgepakt of dat Kennisnet die activiteiten gaat uitvoeren. Als expertiseorganisatie baseert Kennisnet zich zoveel mogelijk op de laatste resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Om rendement te behalen voor het onderwijs is samenwerking in de onderwijsketen een voorwaarde.

De toegevoegde waarde van Kennisnet richt zich op twee aspecten:

1. **De gids van het ict-fundament:** Vanuit onze gidsfunctie helpt Kennisnet besturen en scholen verder met betrouwbare informatie over technologie en de toepassing hiervan in het onderwijs. De geboden kennis maken we praktisch toepasbaar, zodat onze gidsfunctie ook echt leidt tot een professionele inzet van ict in het onderwijs.
2. **De bouwer van het ict-fundament:** In samenwerking met een aantal andere partijen is Kennisnet bouwer van het publieke ict-fundament. We zorgen voor een landelijke ict-infrastructuur, zodat ict in het onderwijs eenvoudig, veilig en betrouwbaar kan worden ingezet. Daartoe bouwen we verschillende publieke ict-voorzieningen. Zo ondersteunt Kennisnet het onderwijs bij een professionele inzet van ict.

1.6. Belangrijke wijzigingen in statutaire doelstellingen

Er zijn geen wijzigingen in statutaire doelstellingen.

1.7. Ontwikkelingen omtrent het Coronavirus

Kennisnet heeft net als alle instellingen en bedrijven in 2021 te maken gehad met de impact en de gevolgen van het Coronavirus (Covid-19). Het sluiten van de scholen in januari vormde opnieuw een grote uitdaging voor het onderwijs. Kennisnet heeft in samenwerking met de sectorraden en OCW informatie voorzien via lesopafstand.nl om het onderwijs zo goed mogelijk te ondersteunen bij het lesgeven op afstand. Voor het mbo werd dit gedaan in samenwerking met de MBO Raad en MBO Digitaal via mbo.lesopafstand.nl.

Door het Coronavirus (Covid-19) hadden niet allen eindexamenleerlingen een goede voorbereiding gehad op de centrale examens. Om leerlingen hierbij extra te ondersteunen, heeft Kennisnet in samenwerking met het Ministerie van OCW, het Laks, Cito, FvOv en het Platform VVO het open en gratis platform lerenvoorhetexamen.nl gelanceerd. Op lerenvoorhetexamen.nl vinden leerlingen extra informatie die zij kunnen gebruiken om zich goed voor te bereiden op het centraal eindexamen.

Ondanks de corona-maatregelen hebben veel activiteiten van Kennisnet gewoon doorgang kunnen vinden. Veel fysieke evenementen en bijeenkomsten zijn verplaatst naar online, ook het werk van de relatiemanagers vond op afstand plaats. Zo heeft in januari 2021 OnderwijsInzicht succesvol online plaatsgevonden. Hier werden onder andere de nieuwe versie van het Handboek digitale geletterdheid en de Funderend Onderwijs Referentiearchitectuur (FORA) 1.0 versie gelanceerd. Een activiteit die dit jaar wel vertraging heeft opgelopen door de Coronavirus betreft de koppeling van de diensten Overstapservice Onderwijs en Onderwijs Serviceregister. De leveranciers konden als gevolg van de extra inspanningen ten behoeve van corona niet meer

voldoen aan eerdere toezeggingen om afgelopen schooljaar aan te sluiten. Daarom is de koppeling van OSO naar OSR verplaatst naar schooljaar 2022-2023. Ook binnen het programma Sterke Netwerken zien we dat er minder activiteiten mogelijk waren.

De platforms van Kennisnet hebben ondanks het extra gebruik in de periode van lesopafstand.nl zonder noemenswaardige verstoringen gedraaid. Wikiwijs heeft voor veel vakken extra activiteiten ontplooid om met extra open leermateriaal bij te dragen aan het lesgeven op afstand.

De Kennisnet medewerkers hebben in 2021 voor het merendeel thuisgewerkt. In verschillende perioden is het kantoor deels geopend geweest wanneer dit kon volgens de corona-maatregelen van het kabinet. Interactie vindt plaats middels digitale platforms, met name Teams. Elke week geeft het MT een update op Yammer om alle collega's op de hoogte te houden en elke maand wordt er een KNN Nieuwsnetwerk uitzending gemaakt. Dit is een filmpje met daarin aandacht voor de sociale component en ludieke acties en aandacht voor de resultaten die we met elkaar kunnen vieren. Leidinggevenden houden contact met hun medewerkers. HR vervult hierin een ondersteunende rol. Het MT volgt de richtlijnen van het RIVM en de regering. Vooral voor medewerkers met kinderen is het combineren van (thuis)werk, zorg en (thuis) onderwijs een ingewikkeld vraagstuk.

2. Financiële informatie

2.1. Financiering

Kennisnet wordt voornamelijk gefinancierd met subsidiegelden vanuit het ministerie van OCW. Kennisnet heeft in 2021 een instellingssubsidie ontvangen van € 21.241.000, bestaande uit een reguliere instellingssubsidie (€ 12.261.000), een ophoging Sterke Netwerken (€ 7.953.000) en een aanvulling voor extra activiteiten (€ 1.027.000). Daarnaast heeft Kennisnet in 2021 de volgende bedragen aan aanvullende projectsubsidies ontvangen of zijn overlopend vanuit 2020:

x €1	2021
Erfgoed	486.000
Migratie Leraar.nl naar Leraar 24	108.000
Ketenactiviteiten VO/MBO 2019/2020	18.000
Nulmeting digitalisering onderwijs Caribisch Nederland	25.000
TOTAAL	637.000

Naast subsidie heeft Kennisnet in 2021 bijdragen ontvangen van partners voor specifieke activiteiten van Kennisnet:

x €1	2021
Bijdrage PO-Raad en VO-raad in doorontwikkeling Vensters	312.000
Bijdrage Hoger Onderwijs Leermiddelenactiviteiten	7.000
TOTAAL	319.000

Ten behoeve van de financiering heeft Kennisnet de beschikking over een algemene reserve, die gemaximeerd is op 25% van de toegekende instellingssubsidie. Per 1 januari 2017 is de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS van kracht geworden. In deze kaderregeling is opgenomen dat het financiële resultaat van een instellingssubsidie alleen nog mag worden toegevoegd aan een egalisatiereserve of een specifiek door de minister aangewezen bestemmingsreserve. Hierdoor is het niet meer mogelijk om vanuit de instellingssubsidie toevoegingen te doen aan de Algemene reserve.

Wel mag Kennisnet vanaf 1 januari 2017 een egalisatiereserve vormen bij een positief resultaat. De egalisatiereserve bedraagt tenminste € 0 en ten hoogste 10% van de instellingssubsidie. In 2021 is het resultaat onttrokken aan de egalisatiereserve.

Vanuit het programma Sterke Netwerken kan Kennisnet een bestemmingsreserve vormen. Deze is bedoeld om verschuivingen in de tijd te kunnen opvangen, bijvoorbeeld voor het verschil tussen de investeringen en afschrijvingen.

Kennisnet heeft behalve het reguliere leverancierskrediet geen geldleningen met banken of andere partijen.

2.2. De ontwikkeling gedurende het boekjaar

In 2021 heeft Kennisnet zich ingezet om de inzet van ict verder te professionaliseren. De ambitie daarbij was om met andere publieke partijen samen te werken aan publieke regie. Kennisnet heeft het onderwijs hierbij als gids ondersteund met expertise en als bouwer van ict-voorzieningen. De ict-voorzieningen hebben probleemloos gefunctioneerd. Door de coronacrisis werd les op afstand ook dit jaar een noodzaak en werd veel gevraagd van de flexibiliteit van het onderwijs. Eindexamenleerlingen werden door Kennisnet in samenwerking met vele andere partijen extra ondersteund door middel van open content met uitleg en instructies via lerenvoorhetexamen.nl. Hiermee is het onderwijs ondersteund in een periode die om veerkracht en aanpassingsvermogen vroeg.

In het eerste kwartaal van 2021 is duidelijk geworden dat de integratie tussen Kennisnet en SIVON niet op korte termijn doorgang kon vinden. Kennisnet en SIVON blijven intensief samenwerken, maar doen dit voorlopig als twee aparte organisaties. Het perspectief blijft integratie, maar dit vraagt onder andere een hogere deelnamegraad van SIVON in – met name – het primair onderwijs. In het kader van het programma Sterke Netwerken, waarvoor de instellingssubsidie van Kennisnet is verhoogd, zijn de samenwerkende besturen ondersteund. Het nationaal dienstencentrum (NDC) is operationeel. Diverse schoolbesturen en scholen zijn aangesloten op de dienst Veilig Internet en Wifi-as-a-Service en de beoogde aanbestedingen voor leermiddelen zijn gerealiseerd met hulp van Kennisnet.

De realisatie van het nieuwe geo redundante OCC platform is vertraagd en wordt in 2022 opgeleverd.

Door de toenemende digitalisering en de afhankelijkheid van grote marktpartijen zijn belangrijke onderwijswaarden verder onder druk komen te staan, waaronder kansengelijkheid en privacy. Veiligheidsrisico's kwamen aan het licht, waaronder bij hacks en aanvallen bij ROC Mondriaan en Auris. Om ervoor te zorgen dat veiligheidsrisico's als hacks en aanvallen met ransomware de continuïteit van het onderwijs niet langer bedreigen, is het essentieel dat er nieuwe stappen worden gezet. Kennisnet heeft het afgelopen jaar bijgeschakeld door extra in te zetten op de ondersteuning van informatiebeveiliging & privacy en cybersecurity. Kennisnet heeft samen met SIVON, SURF en anderen samengewerkt aan DPIA's met als opbrengst een akkoord met Google over een uitgebreide set contractuele, organisatorische en technische maatregelen in Google Workspace. Besturen en scholen kregen adviezen en instructies om veiligheidsrisico's te verminderen. Naar aanleiding van de acute dreiging Log4J heeft Kennisnet met ketenpartijen overlegd over hoe te handelen, kennis gedeeld door mailingen en webinars en een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken bij diverse leveranciers. We zien dat cybersecurity extra aandacht vraagt daarom is een plan Veilig uitgewerkt om in de toekomst de digitale veiligheid en daarmee de continuïteit van het onderwijs te borgen.

Om de volgende stap te zetten naar een professionelere inzet van ict in het onderwijs is meer nodig. In het traject Publieke Regie heeft Kennisnet samen met andere publieke partijen zoals de sectorraden en OCW gezamenlijk randvoorwaardelijke eisen en voorwaarden vanuit publieke zijde vastgesteld voor de leermiddelenketen. Daarnaast is met de PO-Raad en de VO-raad in kaart gebracht wat de (minimale) voorwaarden zijn voor een professionele ict-inzet op het gebied van toegang tot leermiddelen, digitaal toetsen en informatiebeveiliging & privacy. De Adviesgroep Regie op Ict, met vertegenwoordigers van de besturen uit het po en vo, adviseert hierbij en samen met hen is bekeken hoe er gezorgd kan worden voor meer bestuurlijke verantwoordelijkheid en hoe Kennisnet hier samen met SIVON en de sectorraden bij kan ondersteunen.

In het kader van het Nationaal Groeifonds heeft het ministerie van OCW een aantal voorstellen op het gebied van digitalisering ingediend. Kennisnet heeft input geleverd door diverse voorstellen en als penvoerder een voorstel

gericht op het gebruik en de ontwikkelingen van open leermiddelen in het po en vo uitgewerkt. Besluitvorming over de voorstellen vindt plaats in het voorjaar van 2022.

Per 1 september 2021 is Larissa Zegveld aangetreden als de nieuwe directeur-bestuurder van Kennisnet. Van de voorgaande directeur-bestuurder van Kennisnet Toine Maes is op 9 september 2021 afscheid genomen in het Stadstheater van Zoetermeer.

2.2.1. Instellingssubsidie, inclusief extra activiteiten

De instellingssubsidie bestaat in 2021 uit de reguliere instellingssubsidie van € 12.261.000, € 7.953.000 voor de ophoging ten gunste van het programma Sterke Netwerken en een ophoging van € 1.027.000 voor extra activiteiten in 2021. De realisatie in de reguliere instellingssubsidie, inclusief de extra activiteiten 2021 is als volgt te specificeren:

€	BEGROTING 2021	REALISATIE 2021	VERSCHIL
Baten			
Subsidiebaten	13.288.000	13.288.000	-
Overige batens	587.000	615.000	-28.000
Totale batens	13.875.000	13.903.000	-28.000
Lasten			
Personele lasten	11.394.000	11.196.000	-198.000
Uitbestede diensten	565.000	604.000	39.000
Afschrijvingen	281.000	206.000	-75.000
Huisvestingslasten	614.000	552.000	-62.000
Automatiseringslasten	825.000	940.000	115.000
Communicatielasten	152.000	133.000	-19.000
Onderzoekslasten	165.000	148.000	-17.000
Stimuleringsbijdragen	-	-	-
Overige lasten	159.000	182.000	23.000
Totale lasten	14.155.000	13.961.000	-194.000
Saldo batens en lasten	-280.000	-58.000	222.000
Financiële batens en lasten	-20.000	-18.000	-2.000
Resultaat uit deelnemingen	-	-	-
SALDO STAAT VAN BATENS EN LASTEN	-300.000	-76.000	224.000

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting betreffen de lagere personele lasten en de hogere automatiseringslasten.

Personele lasten

De realisatie bij de personele lasten van € 11.196.000 ligt € 198.000 onder de begroting. Dit komt voornamelijk doordat de interne personele lasten € 345.000 lager zijn dan begroot. Het gemiddeld aantal fte van 81,03 ligt 3,90% onder het begrote aantal fte van 84,32. De gemiddelde kosten per fte liggen 0,35% lager dan begroot. Aan de ene kant zijn enkele vacatures in de hogere salarisschalen niet ingevuld. Daar tegenover zijn er meer wervingskosten gemaakt dan begroot vanwege de krapte op de arbeidsmarkt.

Daar tegenover staat de inzet van meer extern personeel door extra inzet van externe ontwikkelaars, tijdelijke externe inzet op (lang) openstaande vacatures en extra inhuur van privacy adviseurs en redacteurs. De overbesteding op extern personeel bedraagt € 147.000.

Automatiseringslasten

De automatiseringslasten liggen boven begroting (+€115.000) met name door de kosten die betrekking hebben op de migratie naar de nieuwe geo redundante onderwijscommunitycloud, onze private cloud. Er zijn ook meer kosten gemaakt voor de ondersteuning van het op afstand en hybride werken.

2.2.2. Ophoging Sterke Netwerken

De ophoging Sterke Netwerken bedraagt € 7.953.000 voor 2021. Er is in 2021 € 4.498.000 aan kosten geboekt. Het resultaat op Sterke Netwerken van € 3.455.000 wordt in overeenstemming met de afspraken met het ministerie van OCW toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sterke Netwerken.

Het resultaat ligt 753.000 boven het begrote resultaat van € 2.702.000. De afwijking betreft voornamelijk minder kosten voor personeel (- €561.000) en minder automatiseringslasten (- €170.000). Het gemiddelde aantal FTE ligt met 15,94 24,8% onder de begrote gemiddelde aantal fte van 21,21. De gemiddelde kosten per fte liggen 0,23% lager dan begroot. Bij de automatiseringslasten zijn er lagere kosten voor het beheer van de dienst. Er zijn minder aansluitingen dan vooraf ingeschat, waardoor minder aansluitkosten zijn gemaakt en minder kosten voor beheer van verbindingen.

De ophoging voor sterke netwerken wordt jaarlijks aangevraagd. Deze ophoging van de instellingssubsidie is toegezegd tot en met 2023. Met het ministerie van OCW is afgesproken dat de activiteiten in het kader van het NDC mogen doorlopen in 2024. Hiervoor wordt dan de bestemmingsreserve aangewend. Er is een aanvraag gedaan om deze termijn te verlengen naar 2025.

2.2.3. Additionele subsidies

Additionele subsidies bieden de mogelijkheid om bepaalde activiteiten te intensiveren die aansluiten bij de (beleids-)prioriteiten van het onderwijs. De omvang van de aanvullende subsidies is in 2021 ten opzichte van 2020 met 29,5% afgenomen naar € 592.000. Een nieuwe activiteit is Nulmeting digitalisering onderwijs Caribisch gebied. De nulmeting is een onderzoek naar de huidige inzet van het ICT in het onderwijs en de aanwezige ICT-randvoorwaarden op de eilanden Bonaire, Saba en St. Eustatius. De einddatum van deze subsidie is 30 april 2022.

De realisatie van de aanvullend gefinancierde projecten bedraagt € 592.000 en ligt in lijn met de begroting.

2.2.4. Personele ontwikkeling

De samenstelling van het personeel en verzuimcijfers over 2021 worden weergegeven in onderstaande tabel.

	2021	2020
Aantal medewerkers per 31-12	106	107
Aantal fte per 31-12	96,1	96,75
Verhouding man/vrouw in % (per aantallen medewerkers)	57,5%/ 42,5%	59,91%/40,09%
Verhouding parttime/fulltime in % (per aantallen medewerkers)	57,5%/ 42,5%	59,81%/ 40,19%
Aantal medewerkers in dienst getreden	14	19
Aantal medewerkers uit dienst getreden	15	10
Ziekteverzuimpercentage	1,57%	3,20%

Ten opzichte van 2020 is het aantal medewerkers gedaald met 1, het aantal fte's met 0,65.

Van de 15 medewerkers die in 2021 uit dienst zijn getreden, is van 1 medewerker het dienstverband geëindigd vanwege het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd, is van 2 medewerkers de arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd niet verlengd, is het dienstverband met 1 medewerker geëindigd vanwege een periode van arbeidsongeschiktheid van meer dan 2 jaar en hebben 10 medewerkers hun dienstverband opgezegd omdat zij toe waren aan een nieuwe stap. Tot onze ontsteltenis en groot verdriet is 1 medewerker begin 2021 overleden.

We hebben 14 nieuwe medewerkers aangenomen. Niet alle vacatures zijn in 2021 vervuld, 14 vacatures staan nog open in 2022. 6 vacatures zijn eind 2021 feitelijk wel ingevuld, maar de nieuwe medewerkers starten pas in 2022. Vanaf medio 2021 veranderde de arbeidsmarkt in snel tempo en ontstond er grote schaarste op de arbeidsmarkt. Niet alleen voor specialistische functies (zoals in 2020 voor functies met als specialisme informatiemanagement, informatieanalyse en ICT-infra), maar ook voor meer algemene en ondersteunende functies zoals projectmanagers en administratief medewerkers/secretarissen.

Er zijn meerdere oorzaken voor de moeilijker verlopende werving aan te wijzen:

- Er is in het algemeen veel vraag naar Ict-personeel.
- Wij zoeken vaak kandidaten met kennis van Ict en kennis van de publieke markt: deze groep is relatief klein.
- Veel bedrijven hebben tijdens de corona-lockdown qua werving een pas op de plaats gemaakt en zijn medio 2021 allemaal tegelijk massaal weer gaan werven. Dit geldt voor alle sectoren. Kandidaten hadden (en hebben) dus veel keuzemogelijkheden.
- Tijdens de coronapandemie maakten zzp'ers massaal de overstap naar loondienstverband. Vanaf juli 2021 is de omgekeerde trend weer duidelijk zichtbaar. Doordat bedrijven vacatures niet langdurend ingevuld krijgen dan wel die stap nog niet durven te zetten (vanwege de coronapandemie), is in 2021 de vraag naar zzp'ers sterk toegenomen.
- De verwachting dat veel bedrijven ten gevolge van de coronapandemie zouden moeten krimpen of failliet zouden gaan, is uitgebleven. Het aanbod van werkzoekenden was en is relatief laag.
- Tijdelijk personeel om pieken op te vangen (bijvoorbeeld via uitzendconstructies) bleek zeer schaars.

Naar verwachting zal deze krapte op de arbeidsmarkt nog wel enige tijd aanhouden. De schaarste aan Ict-personeel zal blijvend zijn, maar de schaarste aan ander personeel (ondersteunend, adviserend, projectmatig) is waarschijnlijk tijdelijk en zal zich weer stabiliseren.

Naast eigen werving, maken we gebruik van een werving- en selectiebureau. Mede dankzij hen is het in 2021 gelukt om ons personeelsbestand qua aantallen nagenoeg gelijk te houden. Van de 14 nieuwe medewerkers zijn er 9 voor ons geworven. We blijven kritisch bij de selectie van de juiste medewerkers en doen, ook niet onder druk van de arbeidsmarkt, geen concessies aan de kwaliteit. Dat dit betekent dat het soms wat langer duurt eer een vacature wordt ingevuld, nemen we voor lief en vangen we -indien nodig- tijdelijk op andere manieren op, bijvoorbeeld door middel van externe inhuur.

Het ziekteverzuimpercentage 2021 is 1,63% gedaald ten opzichte van het verzuimpercentage 2020. De daling van het ziekteverzuimpercentage in 2021 is zowel zichtbaar in het kort verzuim, het middellang verzuim, het lang verzuim. De ziekmeldingsfrequentie (=aantal ziekmeldingen afgezet tegen het aantal medewerkers dat in dat jaar in dienst is geweest) is ongeveer gelijk gebleven. We kunnen constateren dat Covid-19 voor Kennisnet niet van wezenlijke invloed is geweest op het verzuimpercentage, in ieder geval niet in negatieve zin.

2.3. De behaalde baten en resultaten

2.3.1. Baten

Kennisnet heeft in 2021 een instellingssubsidie ontvangen van € 13,3 miljoen, een ophoging voor Sterke Netwerken van € 8 miljoen en daarnaast is voor € 1,2 miljoen aan aanvullende subsidies en overige baten gerealiseerd. De totale baten bedragen dus € 22,4 miljoen en zijn hiermee in lijn met de begroting.

Een nadere toelichting op de baten en de verschillen met de begroting is opgenomen in paragraaf 8.7 van de jaarrekening.

2.3.2. Lasten

De lasten van € 19,7 miljoen liggen € 0,9 miljoen onder het begrote bedrag, met name door € 0,8 miljoen minder bestedingen voor het programma Sterke Netwerken. Door latere start van de activiteiten en minder aansluitingen dan vooraf ingeschat zijn de investeringen in het NDC lager dan verwacht. De onderbesteding op Sterke Netwerken is, zoals afgesproken met het ministerie van OCW, opgenomen in de bestemmingsreserve Sterke

Netwerken. Ook de personele lasten liggen lager dan verwacht. Het gemiddeld aantal fte van 98,35 ligt 7,15% onder het begrote aantal fte van 105,92. De gemiddelde kosten per fte liggen 0,62% lager.

Een nadere toelichting op de lasten en de verschillen met de begroting is opgenomen in paragraaf 8.7 van de jaarrekening.

2.3.3. Resultaat

Het vrij te bestemmen resultaat wordt als volgt bepaald:

x €1	
Saldo staat van baten en lasten	3.379.000
Mutatie bestemmingsfondsen	-
Mutatie bestemmingsreserve Sterke Netwerken	- 3.455.000
Vrij te bestemmen resultaat	-76.000

Het saldo van de staat van baten en lasten bedraagt € 3.379.000.

Vanuit het resultaat wordt € 3.455.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sterke Netwerken. Dit is het verschil tussen de ontvangen subsidie van € 7.953.000 en de gerealiseerde kosten van € 4.498.000.

Het voorstel om het vrij te bestemmen resultaat van € 76.000 te onttrekken aan de egaliseringsreserve instellingssubsidie OCW is als zodanig reeds verwerkt in de jaarrekening.

2.4. De toestand op balansdatum (solvabiliteit en liquiditeit)

Ultimo 2021 kent Kennisnet een goede liquiditeits- en solvabiliteitspositie. Aan de activazijde van de balans bestaat 81% (2020: 75%) van de activa uit liquide middelen, die direct opeisbaar zijn. Aan de passivazijde is het eigen vermogen 89% (2020: 85%) van het balanstotaal. De stijging komt met name door de toevoeging aan de bestemmingsreserve Sterke Netwerken.

2.5. De voornaamste risico's en onzekerheden

Kennisnet is een publiek gefinancierde organisatie. Kennisnet gaat voorzichtig om met de aan haar beschikbaar gestelde middelen en heeft dan ook een lage risicobereidheid.

2.5.1. Afhankelijkheid OCW instellingssubsidie

Kennisnet vraagt ter uitvoering van haar jaarplanactiviteiten jaarlijks voor 1 oktober een instellingssubsidie aan bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Dit is een aanvraag voor een instellingssubsidie als bedoeld in artikel 1.5, onder d van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS. De subsidie wordt verleend onder de voorwaarde dat de begrotingswetgever voldoende middelen ter beschikking stelt. Ook is het bedrag waarop de subsidie na het tijdvak waarvoor zij wordt verleend, wordt vastgesteld, afhankelijk van de daadwerkelijk gerealiseerde kosten.

Het feit dat Kennisnet volledig afhankelijk is van deze jaarlijkse toekenning, de voortgang daarvan en de uitbetaling van de instellingssubsidie brengt risico's en onzekerheden met zich mee op gebied van de financiering en continuïteit van de activiteiten van Kennisnet.

Het monitoren van de flexibiliteit van het personeelsbestand is een belangrijke mitigerende maatregel, om te zorgen dat bij een vermindering van de jaarlijkse subsidie de continuïteit toch gewaarborgd blijft. Kennisnet analyseert haar flexibiliteit op dit gebied periodiek door onder andere kwartaalanalyses van de flexibele schil en een periodieke evaluatie van het weerstandsvermogen.

Op 13 december 2021 is de beschikking instellingssubsidie voor 2022 ontvangen voor een bedrag van € 20.623.638. Kennisnet is opgenomen in de OCW begroting voor € 19.755.000 tot en met 2023 en vervolgens € 16.088.000 voor 2024, 2025 en 2026. Kennisnet blijft aanhoudend alert ten aanzien van het hierboven vermelde risico.

2.6. Kasstromen en financieringsbehoefte

De kasstroom over 2021 was positief, voornamelijk vanwege de wijze van bevoorschotting van het programma Sterke Netwerken, waarbij een groot bedrag van de subsidie voor 2021 nog niet heeft geleid tot kosten. Naast het reguliere leverancierskrediet heeft Kennisnet geen additionele financieringsbehoefte. De liquiditeitspositie en eventuele financieringsbehoefte wordt continu gemonitord. Er zijn op dit moment geen financieringsissues.

2.7. Het gevoerde beleggingsbeleid en informatie over financiële instrumenten

Het beleggingsbeleid van Kennisnet is vastgelegd in het eigen Treasury statuut van juli 2020, welke is goedgekeurd door de Raad van Toezicht. De functie van treasurer wordt ingevuld door de controller van Kennisnet. Het treasury beleid van Kennisnet is risicomijdend en dient ter instandhouding van het besteedbare vermogen. De activiteiten van de organisatie moeten (financieel) gewaarborgd blijven evenals de beschikbaarheid over de ontvangen subsidie. Er mag geen hoofdsomrisico worden aangegaan. De opbouw van de beleggingsportefeuille moet zodanig zijn, dat er een optimale verhouding bestaat tussen rendement en risico.

In principe wordt er gewerkt met stallingsdepots waarop de overtollige liquide middelen worden gezet. Zo'n stallingsdepot geeft vergelijkbare rentetarieven als kortlopende termijndeposito's. Daarnaast wordt er gewerkt met termijndeposito's. De treasurer bewaakt de termijnen van vervallen deposito's zodat op elk moment een vervallen deposito kan worden aangewend voor de liquiditeitsbehoefte van de organisatie of omgezet kan worden in een nieuw deposito.

Kennisnet werkt niet met rentederivaten of andere afgeleide producten.

Sinds 2020 is de rente op grote spaartegoeden negatief geworden. Door de omvang van het eigen vermogen en de geldstromen van Sterke Netwerken heeft Kennisnet een groot saldo aan liquide middelen en moet hierover rente worden betaald. Gedurende 2021 is het saldo liquide middelen hierdoor toegenomen en zien wij ten opzichte van vorig jaar een stijging van € 40.000 in de rentelasten. Naar verwachting zal ook in 2022 rente betaald moeten worden over de tegoeden.

2.8. Het beleid met betrekking tot de omvang en functie van het vrij besteedbare vermogen

Kennisnet heeft de beschikking over een algemene reserve, die gemaximeerd is op 25% van de toegekende instellingssubsidie. Deze algemene reserve kan niet meer worden aangevuld vanuit subsidiegelden. In overeenstemming met artikel 8.7 van de Kaderregeling OCW, SZW en VWS mag Kennisnet een egaliseringsreserve vormen bij een positief resultaat. De egaliseringsreserve bedraagt tenminste € 0 en ten hoogste 10% van de instellingssubsidie.

Kennisnet houdt deze reserves aan ten behoeve van voorfinanciering van activa, voorfinanciering van trajecten die nog niet volledig het subsidietraject hebben doorlopen (het moment van toekenning ligt na de start van de subsidieperiode), als buffer om eventuele tekorten op te vangen en om flexibel te kunnen intensiveren.

Naast de algemene reserve en de egaliseringsreserve heeft Kennisnet ook een bestemmingsreserve gevormd voor de resultaten van Sterke Netwerken. Deze bestemmingsreserve kan worden ingezet voor activiteiten in de toekomst en ter dekking van toekomstige afschrijvingen.

2.9. Europese en nationale aanbestedingen

In 2021 heeft Kennisnet als aanbestedende dienst 3 Europese aanbestedingen afgerond en de gegunde overheidsopdracht gepubliceerd via Negometrix3.com, TenderNed.nl en op de Ted databank voor overheidsopdrachten te Brussel. Dit betrof:

- de Europese openbare aanbesteding Hardware redundante uitvoering OCC;
- de Europese openbare aanbesteding Housing en Colocatediensten RED OCC en
- de Europese openbare aanbesteding Schoonmaakdiensten Kennisnet Zoetermeer.

Bovengenoemde aanbestedingen zijn in de eerste helft van 2021 succesvol afgerond en voorzien van meerjarige raamovereenkomsten.

Er zijn in 2021 geen nationale aanbestedingen in de markt gezet.

3. Informatie over toepassing van gedragscodes

3.1. Governance codes

Goed bestuur en goed toezicht is een actueel en belangrijk thema in de gehele publieke sector en zeker ook in het onderwijs. Er bestaan diverse governance codes, maar geen hiervan is wettelijk van toepassing op Kennisnet. Daarom heeft de raad van toezicht aansluiting gezocht met de diverse governance codes in haar Handboek raad van toezicht. In het handboek heeft de raad van toezicht een viertal pijlers gedefinieerd, die richtinggevend zijn voor de manier waarop de raad van toezicht haar taken wil invullen, namelijk:

- **Strategie**
Een belangrijke rol van de raad is om samen met de bestuurder voor de lange termijn een goed beleid uit te zetten voor Kennisnet. In een Meerjarenplan wordt de strategie vastgelegd. Het Meerjarenplan wordt goedgekeurd door de sectorraden en vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van toezicht.
- **Risico's**
Voor de raad is het belangrijk om te weten welke risico's geïdentificeerd zijn en op welke manier de bestuurder hiermee omgaat. De raad neemt kennis van bestaande risico's en onzekerheden en de geplande reacties hierop. Daarnaast ondersteunt de raad de bestuurder in het benoemen van risico's en het formuleren van oplossingen.
- **Middelen en organisatie**
Voor de uitvoering van de missie en strategie van Kennisnet is een gezonde organisatie nodig. Dit betekent dat middelen en beleid met elkaar in balans zijn en dat de juiste mensen op de juiste plek zitten. De raad controleert of de bestuurder de beschikbare middelen optimaal inzet voor het opbouwen van een duurzaam Kennisnet. Ook adviseert de raad de bestuurder over het 'in controle zijn' van de organisatie.
- **Stakeholders**
Naast een gezonde organisatie is het van belang dat er goed wordt omgegaan met stakeholders. De raad toetst of het bestuur voldoende aandacht heeft voor de wensen en behoeften van de primaire stakeholders. Dit zijn in eerste instantie de bestuurders, verenigd in de raden, en het Ministerie van OCW. Ook controleert de raad de relatie met andere partijen in het onderwijsveld. Als laatste heeft de raad oog voor de interne stakeholders van Kennisnet, dit zijn de medewerkers. Daarom is er regelmatig contact tussen de raad en de ondernemingsraad.

Per 1 juli 2021 is de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen in werking getreden. De doelstelling van deze wet is om duidelijkere regels op te stellen die het bestuurlijke proces van verenigingen en stichtingen meer professionaliseren. De statuten zullen bij de eerstvolgende statutenwijziging aan deze wet te worden aangepast. Voor Kennisnet betekent dit dat dit komend jaar zal worden toegepast en zal leiden tot een paar kleine wijzigingen.

Nevenfuncties

De nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht worden vermeld op de website van Kennisnet en in het jaarverslag van Kennisnet. Het overzicht wordt elke vergadering meegestuurd met de vergaderstukken zodat het actueel en volledig blijft. Het is aan de raad om te beoordelen of nieuwe functies conflicteren met het lidmaatschap van de raad van toezicht van Kennisnet.

3.2. Gedragscodes in het kader van personeel

Per 1 juli 2016 is de wet Huis voor Klokkeluiders (wet HvK) in werking getreden. De wet HvK verplicht werkgevers bij wie tenminste 50 personen werkzaam zijn tot het vaststellen van een procedure voor het omgaan met het melden van een vermoeden van een misstand. Kennisnet heeft sinds 2016 deze regeling in gebruik.

De Kennisnet-regeling is identiek aan de modelregeling van het adviespunt klokkenluiders. Kennisnet heeft conform de regeling een onafhankelijk vertrouwenspersoon ingehuurd.

4. Toekomstparagraaf

4.1. Algemeen

Het jaarplan 2022 vormt de basis voor de subsidieaanvraag bij het ministerie van OCW. Het is de laatste van de huidige meerjarenkoers. Voor 2022 is het thema van het Jaarplan “Waardengericht digitaliseren”. Een professionele inzet van ict, is een inzet die uitgaat van de waarden van het onderwijs. Waardengericht digitaliseren is belangrijk voor scholen en besturen, maar ook op landelijk niveau. Voor de uitvoering van de activiteiten beschreven in het jaarplan is in 2022 € 20,6 miljoen beschikbaar. Activiteiten worden uitgevoerd vanuit vier samenhangende thema's:

- Een doordachte inzet van ict
- Passende (digitale) leermiddelen
- Regie op informatie en ict
- Continuïteit van het onderwijs

Ten opzichte van 2021 zijn er drie grote verschillen. De eerste betreft flexibel onderwijs. Onder invloed van de ervaringen tijdens de coronacrisis en de geleerde lessen van les op afstand ontstaat meer aandacht voor hybride onderwijsvormen waarbij het onderwijs niet alleen binnen de school wordt verzorgd en online en fysiek onderwijs elkaar kunnen aanvullen. Bovendien heeft Nederland grote ambities op technologisch en economisch gebied. Het onderwijs moet leerlingen goed voorbereiden op de arbeidsmarkt en samenleving. Daarbij wordt specifiek gekeken naar de vaardigheden die nodig zijn om te kunnen functioneren in een wereld waar ict niet meer is weg te denken. Kennisnet ondersteunt het onderwijs door inzichtelijk te maken hoe technologie kan bijdragen aan het vormgeven van flexibel onderwijs en adviseert scholen over digitale geletterdheid (van leerlingen), digitaal burgerschap (van studenten) en de ict-bekwaamheid (van leraren). Onze kennis en expertise benutten we ook om diverse netwerken in het onderwijs te stimuleren. Diverse voorzieningen zorgen voor meer flexibiliteit in het onderwijs, zo biedt het platform Wikiwijs mogelijkheden om open leermiddelen te delen en vervolgens te gebruiken in de leeromgeving van de eigen school.

Het tweede verschil is het sturen vanuit (publieke) waarden van het onderwijs. Bewuste en doordachte keuzes op basis van waarden, visie en kennis zijn noodzakelijk om te zorgen dat ict dienstbaar is aan het onderwijs. Met verschillende publicaties en tools stimuleert Kennisnet deze dialoog binnen het po, vo én mbo. Zo benoemt de

WaardenWijzer – opgesteld door Kennisnet en SURF – de belangrijkste waarden bij onderwijs en digitalisering: rechtvaardigheid, menselijkheid en autonomie. Het is belangrijk dat scholen de krachten bundelen om ict professioneel te organiseren en te sturen vanuit waarden. Kennisnet ondersteunt schoolbesturen hierbij met expertise over inzicht in de processen, wat dit betekent voor de informatiebehoefte en het gebruik (FORA). Met de PO-Raad en de VO-raad brengen we in kaart wat de (minimale) voorwaarden zijn voor een professionele ict-inzet, hoe er gezorgd kan worden voor meer bestuurlijke verantwoordelijkheid en hoe Kennisnet hier samen met SIVON en de sectorraden bij kan ondersteunen. De Adviesgroep Regie op Ict, met vertegenwoordigers van de besturen uit het po en vo, adviseert hierbij. Een landelijke publieke ict-infrastructuur en standaarden zijn randvoorwaardelijk om als onderwijssectoren een aantal zaken goed te kunnen organiseren en publieke belangen te borgen.

Het derde verschil is veilig onderwijs. Bij de inrichting van de ict ligt een grote urgentie op de veiligheid en continuïteit van de ict-voorzieningen en wat dit betekent voor de inrichting binnen scholen en de landelijke infrastructuur. De gegevens van leerlingen en studenten moeten veilig zijn en DDoS of andere aanvallen van buitenaf mogen het onderwijsproces niet verstoren, zoals in 2021 gebeurde bij ROC Mondriaan en Auris. Ten opzichte van andere sectoren (waaronder het hoger onderwijs en het mbo) is er in het funderend onderwijs sprake van minder centrale voorzieningen en ondersteuning. Het is belangrijk dat hier de komende jaren fors in wordt geïnvesteerd, dit vraagt om een stevige, niet-vrijblijvende aanpak. Over wat dit concreet betekent, ook financieel, zijn het ministerie van OCW, sectorraden, SIVON en Kennisnet in gesprek. Kennisnet is expert op het gebied van informatiebeveiliging en privacy (IBP) in het digitale domein. Deze kennis is beschikbaar via de Aanpak IBP en wordt gedeeld en verrijkt in IBP-netwerken, waarin IBP-verantwoordelijken en informatiemangers vanuit hun schoolbestuur participeren. Daarnaast ondersteunen we schoolbesturen in samenwerking met SIVON en de MBO Raad (MBO Digitaal) bij het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's). Kennisnet levert, ontwikkelt en beheert verschillende ict-voorzieningen die het onderwijs benut om veilig en efficiënt onderwijs te kunnen geven. Naast de eerdergenoemde voorzieningen gaat het daarbij onder andere ook om het Nationaal Dienstencentrum (NDC): de basis van de dienst Veilig Internet die samen met SIVON is ontwikkeld voor scholen in het primair en voortgezet onderwijs. Onze diensten zijn veilig, robuust en betrouwbaar en functioneren volgens de laatste (beveiligings)standaarden. Hierdoor zijn ze altijd bereikbaar en draagt Kennisnet bij aan de continuïteit van het onderwijs.

Waardengericht digitaliseren vraagt om samenhangende ondersteuning van de publieke en private organisaties. Samenwerking en krachtenbundeling stellen het onderwijs in staat meer invloed te hebben op het aanbod in de markt en de wijze waarop bedrijven zich opstellen. In het primair en voortgezet onderwijs heeft de coöperatie SIVON hierbij een sleutelpositie, waarbij SIVON, de sectorraden, SURF en Kennisnet gezamenlijk optrekken. Via SIVON kan het onderwijs meer invloed hebben op de inhoud van het aanbod, de prijsstelling en de voorwaarden. Kennisnet stimuleert en versterkt deze ontwikkelingen en is de samenwerkingspartner van SIVON. We duiden als expert relevante ontwikkelingen en zijn medeorganisator van een aantal netwerken van schoolbesturen. In het mbo wordt al jaren intensief samengewerkt, het programma 'Doorpakken op digitalisering' heeft dit ook op bestuurlijk niveau verder verstevigd. Kennisnet zet zich in om het programma 'Doorpakken op digitalisering' tot een succes te maken door het leveren van een programmamanager en benodigde inhoudelijke expertise.

In 2022 ontwikkelen we in nauwe afstemming met experts, stakeholders, samenwerkingspartijen en natuurlijk vertegenwoordigers uit het onderwijs zelf een nieuwe Meerjarenkoers 2023-2027. Hierin formuleren we op basis van de trends en ontwikkelingen en de behoeften van het onderwijs een visie en strategie voor de komende jaren. Afhankelijk van de besluitvorming rond het Nationaal Groeifonds, worden de groeifondsvoorstellen hierin meegenomen.

4.2. Investerings

In het kader van het programma Sterke Netwerken is Kennisnet van plan om in 2022 en de jaren daarna te investeren in het Nationaal Diensten Centrum en de aansluitingen daarop. Het Nationaal Dienstencentrum (NDC) zorgt ervoor dat alle scholen in het po en vo gebruik kunnen maken van snel en veilig internet. Het is daarmee een verzameling van verschillende diensten die communicatie via het internet en toegang tot het internet op een

veilige en betrouwbare manier mogelijk maakt. Het NDC is een essentieel onderdeel van de gehele 'keten' van externe connectiviteit die schoolbesturen ontzorgt door hen een werkende, veilige en snelle internetverbinding te bieden. Kennisnet realiseert en beheert het Nationaal Dienstencentrum voor het hele funderend onderwijs. De verwachting voor het komend jaar is dat er steeds meer aansluitingen komen op de dienst veilig internet bij schoollocaties. De locaties kunnen aangesloten worden door het plaatsen van customer premises equipment (koppelpunten) die in het beheer zijn van Kennisnet. De verwachte investering voor 2022 is € 0,9 miljoen voor de aansluitingen op het NDC.

Daarnaast is het plan om per 1 mei 2022 een nieuw pand te betrekken in de Dutch Innovation Factory. Hoewel deze locatie wordt gehuurd, zullen er voor de inrichting en verbouwing investeringen worden gedaan. De geschatte omvang hiervan is € 0,5 miljoen.

4.3. Personeelsbezetting

Zoals beschreven in paragraaf 2.2.2 Personele ontwikkeling is de personele bezetting per 31 december 2021 96,1 fte. Om de activiteiten uit het jaarplan 2022 te realiseren is er uitgegaan van gemiddeld 110,5 fte aan personele bezetting over 2022.

4.4. Omstandigheden waarvan de ontwikkeling van de baten afhankelijk is

Kennisnet is in grote mate afhankelijk van financiering door het ministerie van OCW en daarmee van de politiek. Er wordt samen met de stakeholders bekeken hoe de financiering van de geïntegreerde organisatie Kennisnet/SIVON vorm zal krijgen. Hierbij wordt nauwkeurig rekening gehouden met de fiscale en staatssteun technische consequenties van de wijze van integratie en wijze van financiering.

Voor 2022 is er geen loon- en prijsindexatie geweest van de instellingssubsidie. Hierdoor moet Kennisnet in de uitvoering van haar activiteiten steeds intensiever kijken naar de betaalbaarheid van deze activiteiten binnen het kader van het beschikbare budget. Wel zijn er extra activiteiten opgenomen binnen de instellingssubsidie 2022, bijvoorbeeld ten aanzien van de publiek-private dialoog en veiligheid. Voor de toekomstige aanvragen van de instellingssubsidie zal Kennisnet bij het ministerie van OCW blijven aandringen op een loon- en prijsindexatie van het budget.

Deel 2: Jaarrekening

5. Balans Stichting Kennisnet per 31 december 2021

(na verwerking van het voorstel resultaatbestemming)

ACTIVA		31-12-2021	31-12-2020
€			
Vaste activa			
<i>Materiële vaste activa</i>			
Server- en netwerkkapparatuur	8.5.1	3.242.000	3.059.000
Computers, AV middelen en overige hardware	8.5.2	112.000	79.000
Inventaris	8.5.3	26.000	46.000
Overige materiële vaste activa	8.5.4	6.000	19.000
Totaal materiële vaste activa		3.386.000	3.203.000
<i>Financiële vaste activa</i>			
Deelnemingen	8.5.5	13.000	13.000
Totaal financiële vaste activa		13.000	13.000
Totaal vaste activa		3.399.000	3.216.000
Vlottende activa			
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>			
Debiteuren	8.5.6	-	20.000
Nog te ontvangen subsidies	8.5.7	-	605.000
Overige vorderingen	8.5.8	122.000	135.000
Overlopende activa	8.5.9	429.000	325.000
Totaal vorderingen en overlopende activa		551.000	1.085.000
<i>Liquide middelen</i>	8.5.10	16.376.000	13.030.000
Totaal vlottende activa		16.927.000	14.115.000
TOTAAL ACTIVA		20.326.000	17.331.000

Balans Stichting Kennisnet per 31 december 2021 (vervolg)

PASSIVA		31-12-2021	31-12-2020
€			
Eigen vermogen			
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>			
Algemene reserve	8.6.1	3.065.000	3.065.000
Bestemmingsreserve Sterke Netwerken	8.6.2	13.603.000	10.148.000
Egalisatiereserve instellingssubsidie OCW	8.6.3	1.414.000	1.490.000
<i>Totaal vrij besteedbaar vermogen</i>		<u>18.082.000</u>	<u>14.703.000</u>
<i>Vastgelegd vermogen</i>			
Fonds versterking vraagbundeling	8.6.4	109.000	109.000
<i>Totaal vastgelegd vermogen</i>		<u>109.000</u>	<u>109.000</u>
Totaal eigen vermogen		18.191.000	14.812.000
Vreemd vermogen			
<i>Kortlopende schulden</i>			
Crediteuren	8.6.5	448.000	301.000
Vooruitontvangen subsidies	8.6.6	27.000	538.000
Belastingen en premies	8.6.7	475.000	434.000
Overlopende passiva	8.6.8	1.185.000	1.246.000
<i>Totaal kortlopende schulden</i>		<u>2.135.000</u>	<u>2.519.000</u>
Totaal vreemd vermogen		2.135.000	2.519.000
TOTAAL PASSIVA		20.326.000	17.331.000

6. Staat van baten en lasten Stichting Kennisnet 2021

€		BEGROTING 2021	REALISATIE 2021	REALISATIE 2020	
Baten					
	Subsidiebaten	8.7.1	21.828.000	21.833.000	20.191.000
	Overige baten	8.7.2	587.000	615.000	799.000
	Totale baten		22.415.000	22.448.000	20.990.000
Lasten					
	Personele lasten	8.7.3	14.729.000	14.075.000	13.101.000
	Uitbestede diensten	8.7.4	814.000	767.000	746.000
	Afschrijvingen	8.7.5	992.000	899.000	557.000
	Huisvestingslasten	8.7.6	614.000	552.000	652.000
	Automatiseringslasten	8.7.7	2.152.000	2.097.000	1.490.000
	Communicatielasten	8.7.8	188.000	169.000	179.000
	Onderzoekslasten	8.7.9	175.000	175.000	248.000
	Stimuleringsbijdragen	8.7.10	62.000	62.000	57.000
	Overige lasten	8.7.11	199.000	204.000	186.000
	Totale lasten		19.925.000	19.000.000	17.216.000
	Saldo baten en lasten		2.490.000	3.448.000	3.774.000
	Financiële baten en lasten	8.7.12	-88.000	-69.000	-29.000
	Resultaat uit deelnemingen				-
	SALDO STAAT VAN BATEN EN LASTEN		2.402.000	3.379.000	3.745.000
Mutaties eigen vermogen					
	Algemene reserve				-
	Bestemmingsreserve Sterke Netwerken		2.702.000	3.455.000	3.532.000
	Egalisatiereserve instellingssubsidie OCW		-300.000	-76.000	223.000
	Vervangingsreserve investeringen		-	-	-
	Fonds versterking vraagbundeling		-	-	-10.000
	Totaal mutaties eigen vermogen		2.402.000	3.379.000	3.745.000
	ONVERDEELD		-	-	-

7. Kasstroomoverzicht Stichting Kennisnet 2021

€	REALISATIE 2021	REALISATIE 2020
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	3.448.000	3.774.000
Afschrijvingen	899.000	557.000
	4.347.000	4.331.000
<i>Mutaties werkkapitaal</i>		
Vorderingen	534.000	40.000
Kortlopende schulden ¹	-394.000	305.000
<i>Totaal mutaties werkkapitaal</i>	140.000	345.000
Totale kasstroom uit operationele activiteiten	4.487.000	4.676.000
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsen	-1.082.000	-3.256.000
Desinvesteringen		-
Totale kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.082.000	-3.256.000
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Financiële baten en lasten	-59.000	-26.000
Totale kasstroom uit financieringsactiviteiten	-59.000	-26.000
Mutatie liquide middelen	3.346.000	1.394.000
Beginstand liquide middelen	13.030.000	11.636.000
Mutatie liquide middelen	3.346.000	1.394.000
EINDSTAND LIQUIDE MIDDELEN	16.376.000	13.030.000

¹ Gecorrigeerd voor de mutatie van de te betalen rente.

8. Toelichting

8.1. Algemeen

In dit hoofdstuk vindt u een overzicht van de door Stichting Kennisnet (“Kennisnet”) gehanteerde grondslagen in de jaarrekening. Op deze jaarrekening zijn van toepassing de verantwoordingseisen zoals verwoord in de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS. Dit betekent dat Burgerlijk Wetboek 2, Titel 9 en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden toegepast, waaronder specifiek Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. De belangrijkste bron van inkomsten voor Kennisnet betreft de subsidies van het ministerie van OCW. De grootste daarvan betreft de instellingssubsidie. In 2020 heeft Kennisnet een subsidiebeschikking ontvangen voor het jaar 2021 van € 20.528.000. Dit betreft de reguliere instellingssubsidie van € 12.261.000, een ophoging van de instellingssubsidie met € 7.953.000 in het kader van het programma Sterke Netwerken en een ophoging voor extra activiteiten van € 314.000. In 2021 is een wijziging geweest op de extra activiteiten, waarmee deze zijn verhoogd naar € 1.027.000. Daarnaast is in deze wijziging opgenomen dat de activiteiten Sterke Netwerken in het kader van het NDC mogen doorlopen in 2024.

Het programma Sterke Netwerken is een samenwerkingsprogramma met Coöperatie SIVON u.a. In dit programma wordt de samenwerking van schoolbesturen bevordert. Daarnaast bouwt Kennisnet in het programma Sterke Netwerken aan het Nationaal Diensten Centrum (NDC), om te zorgen voor veilig internetverkeer van en naar scholen.

Kennisnet is gevestigd te Zoetermeer en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 27244834.

8.1.1. Impact van het coronavirus

Kennisnet is net als alle instellingen en bedrijven in 2021 geconfronteerd met de impact en gevolgen van het Coronavirus (Covid-19). Deze crisis heeft veel gevolgen voor schoolbesturen, schoolleiding, leerlingen en ouders, maar ook voor leveranciers van het onderwijs, leveranciers van Kennisnet en voor de interne organisatie. Voor de activiteiten van Kennisnet heeft deze crisis met zich mee gebracht dat er in het begin van het jaar het project Leren voor het examen is opgezet ter ondersteuning van de leerlingen bij de voorbereidingen op hun examens. .

Voor de interne bedrijfsvoering heeft de Covid-19 crisis gezorgd voor een omslag naar op afstand werken. De Kennisnet medewerkers werken voornamelijk vanuit huis. Gedurende het jaar is het kantoor deels open geweest en daarna weer volledig gesloten. Ook als de situatie in de toekomst normaliseert, zal deze omslag naar verwachting een blijvende invloed hebben op de bedrijfsvoering en de wijze waarop het pand ingezet zal gaan worden. In 2021 hebben we hierdoor een besparing gerealiseerd op de huisvestingslasten.

Voor Kennisnet is er geen negatieve financiële impact van het coronavirus en derhalve is er geen impact op de continuïteit.

8.2. Grondslagen voor de activa en passiva

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen reële waarde.

8.2.1. Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

8.2.2. Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waar (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien de instrumenten bij de vervolgewaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de winst en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

8.2.3. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde/opbrengstwaarde. Op de materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven op basis van de geschatte gebruiksduur. De afschrijvingstermijn voor de inventaris, server- en netwerkapparatuur en voor overige materiële vaste activa is 5 jaar. De afschrijvingstermijn voor Computers, AV-middelen en overige hardware is 4 jaar.

Bij investeringen gedurende het jaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

8.2.4. Deelnemingen

De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde of lagere marktwaarde/opbrengstwaarde.

8.2.5. Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs minus benodigde voorziening voor oninbaarheid.

8.2.6. Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kasmiddelen, banktegoeden en deposito's met een looptijd van 12 maanden of korter en zijn gewaardeerd op nominale waarde. De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van stichting Kennisnet.

8.2.7. Algemene reserve

De algemene reserve is opgebouwd uit exploitatieoverschotten, die met toestemming van het ministerie van OCW zijn toegevoegd aan de algemene reserve. Het ministerie van OCW heeft een maximum verbonden aan de omvang van de algemene reserve van 25% van de jaarlijkse toegekende instellingssubsidie.

8.2.8. Bestemmingsreserves

In de bestemmingsreserves worden bedragen uit het resultaat opgenomen waaraan een specifieke bestemming is gegeven. Kennisnet kent de volgende bestemmingsreserves:

Bestemmingsreserve Sterke Netwerken

Het niet gebruikte deel van aanvulling op de instellingssubsidie voor Sterke Netwerken, mag toegevoegd worden aan een bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve is bedoeld om verschuivingen tussen de jaren mogelijk te maken voor het programma Sterke Netwerken.

8.2.9. Egalisatiereserves

In overeenstemming met artikel 8.7 van de Kaderregeling OCW, SZW en VWS mag Kennisnet een egalisatiereserve vormen bij een positief resultaat. De egalisatiereserve bedraagt tenminste € 0 en ten hoogste 10% van de instellingssubsidie. De egalisatiereserve wordt in een boekjaar uitsluitend besteed aan activiteiten waarvoor de instellingssubsidie in dat boekjaar is verleend en die niet kunnen worden bekostigd vanuit de instellingssubsidie van dat boekjaar.

8.2.10. Bestemmingsfondsen

In de bestemmingsfondsen worden bedragen opgenomen waaraan de minister van OCW een specifieke bestemming heeft gegeven.

8.2.11. Schulden

Schulden worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. De vervolgwaardering is tegen geamortiseerde kostprijs.

8.3. Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden verantwoord in de periode waarop deze betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

8.3.1. Subsidies

De jaarrekening bevat zowel de instellingssubsidie (bestaande uit de reguliere instellingssubsidie, de aanvulling voor publieke regie en les op afstand en de aanvulling voor het programma Sterke Netwerken) als inkomsten uit aanvullende projectsubsidies.

Reguliere instellingssubsidie

Subsidie-inkomsten uit de instellingssubsidie worden verantwoord als baten in het jaar waarvoor deze zijn toegekend.

Aanvulling op de instellingssubsidie ten behoeve van het programma Sterke Netwerken

De instellingssubsidie wordt voor de periode van 2019-2023 opgehoogd met een aanvulling van het programma Sterke Netwerken. De activiteiten van het programma lopen door in 2024. De subsidieontvangsten worden verantwoord als baten.

Aanvullende projectsubsidies

Aanvullende projectsubsidies worden verantwoord als baten voor zover ten laste van de betreffende toekenning lasten zijn gerealiseerd. Deze lasten betreffen zowel de direct toe te rekenen (personeels)lasten als de overheadkosten, voor zover toegestaan in de toekenning.

8.3.2. Bijdragen van gelieerde partijen

Bijdragen van gelieerde partijen worden verantwoord voor zover er ten opzichte van die bijdrage lasten zijn gerealiseerd. Niet bestede bedragen worden verantwoord onder de kortlopende schulden.

8.3.3. Stimuleringsbijdragen

De stimuleringsbijdragen betreffen bijdragen aan projecten binnen diverse regelingen. Er zijn verschillende regelingen om vernieuwende projecten voor het onderwijsveld te stimuleren. Deze regelingen worden voor rekening en risico van Kennisnet uitgevoerd.

8.3.4. Overige baten en lasten

Overige baten en lasten worden verantwoord in de periode waarop deze betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

8.3.5. Doorbelaste kosten

Bij de aanvullende gefinancierde projecten worden kosten doorbelast. Deze kosten betreffen zowel de direct toe te rekenen personeelslasten als de overheadkosten. Dit geldt echter alleen indien dit bij de aanvraag van de subsidie is meegenomen.

8.4. Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat (saldo van baten en lasten) als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van financial leasing zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

8.5. Toelichting balans per post – activa

8.5.1. Server- en netwerkkapparatuur

Server- en netwerkkapparatuur betreft de server- en netwerkkapparatuur van de onderwijscommunitycloud (private cloud), het nationaal diensten centrum (NDC), customer premises equipment op locatie bij de afnemers van het NDC en het kantoor netwerk van Kennisnet.

De investeringen bestaan vooral uit een investering in een nieuwe geo redundante onderwijscommunitycloud en de aanschaf van customer premises equipment voor aansluitingen op het NDC. De oude onderwijscommunitycloud is nog niet volledig gemigreerd. Dit zal in 2022 worden voltooid.

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

€	31-12-2021	31-12-2020
Aanschafwaarde	4.460.000	1.239.000
Cumulatieve afschrijvingen	-1.401.000	-933.000
Openingsbalans	3.059.000	306.000
Investeringen	995.000	3.221.000
Aanschafwaarde desinvesteringen	-	-
Cum. afschrijving desinvesteringen	-	-
Afschrijvingen	-812.000	-468.000
Saldo mutaties	183.000	2.753.000
Aanschafwaarde	5.455.000	4.460.000
Cumulatieve afschrijvingen	-2.213.000	-1.401.000
Totaal server- en netwerkkapparatuur	3.242.000	3.059.000

8.5.2. Computers, AV middelen en overige hardware

Computers, AV middelen en overige hardware betreffen voornamelijk de laptops voor medewerkers, audiovisuele hulpmiddelen in vergaderruimtes en printapparatuur. De investeringen betreffen vooral de aanschaf van nieuwe laptops.

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

€	31-12-2021	31-12-2020
Aanschafwaarde	288.000	253.000
Cumulatieve afschrijvingen	-209.000	-159.000
Openingsbalans	79.000	94.000
Investerings	84.000	35.000
Aanschafwaarde desinvesteringen	-	-
Cum. afschrijving desinvesteringen	-	-
Afschrijvingen	-51.000	-50.000
Saldo mutaties	33.000	-15.000
Aanschafwaarde	372.000	288.000
Cumulatieve afschrijvingen	-260.000	-209.000
Totaal computers, AV middelen en overige hardware	112.000	79.000

8.5.3. Inventaris

Inventaris betreft de kantoorinventaris en bestaat voornamelijk uit werkplekken voor medewerkers en vergadertafels en -stoelen.

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

€	31-12-2021	31-12-2020
Aanschafwaarde	604.000	667.000
Cumulatieve afschrijvingen	-558.000	-595.000
Openingsbalans	46.000	72.000
Investerings	3.000	-
Aanschafwaarde desinvesteringen	-	-63.000
Cum. afschrijving desinvesteringen	-	63.000
Afschrijvingen	-23.000	-26.000
Saldo mutaties	-26.000	-26.000
Aanschafwaarde	607.000	604.000
Cumulatieve afschrijvingen	-581.000	-558.000
Totaal inventaris	26.000	46.000

8.5.4. Overige materiële vaste activa

De overige materiële vaste activa betreft vooral aanpassingen aan het kantoorpand.

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

€	31-12-2021	31-12-2020
Aanschafwaarde	1.166.000	1.166.000
Cumulatieve afschrijvingen	-1.147.000	-1.134.000
Openingsbalans	19.000	32.000
Investerings	-	-
Aanschafwaarde desinvesteringen	-	-
Cum. afschrijving desinvesteringen	-	-
Afschrijvingen	-13.000	-13.000
Saldo mutaties	-13.000	-13.000
Aanschafwaarde	1.166.000	1.166.000
Cumulatieve afschrijvingen	-1.160.000	-1.147.000
Totaal overige materiële vaste activa	6.000	19.000

8.5.5. Deelnemingen

De post deelnemingen bestaat uit de deelneming in Kennisnetdiensten B.V., gevestigd te Zoetermeer.

Op 27 maart 2003 heeft Kennisnet deze onderneming opgericht, met de bedoeling de Entree activiteiten in deze onderneming onder te brengen. Echter aangezien het ministerie van OCW de dienst Entree tot de publieke taken van Kennisnet rekent, dienen de Entree activiteiten te worden geëxploiteerd in Stichting Kennisnet.

Kennisnetdiensten B.V. heeft gedurende 2021 geen activiteiten geëxploiteerd.

Het verloop kan als volgt worden weergegeven

€	31-12-2021	31-12-2020
Openingsbalans	13.000	13.000
Resultaat deelnemingen	-	-
Totaal deelnemingen	13.000	13.000

8.5.6. Debiteuren

De debiteuren betreffen gefactureerde bedragen aan samenwerkingspartners.

Er is geen voorziening voor oninbaarheid opgenomen.

€	31-12-2021	31-12-2020
Debiteuren	-	20.000
Voorziening voor oninbaarheid	-	-
Totaal debiteuren	-	20.000

8.5.7. Nog te ontvangen subsidie

Deze post betreft subsidievorderingen waarvoor een beschikking is ontvangen en waar binnen het totaal gesubsidieerde bedrag meer is uitgegeven dan op dit moment aan termijnen is ontvangen. Ultimo 2021 is dit saldo nihil, en eind 2020 betrof dit alleen het project "Slimmer leren met ict". Bij dit project is de laatste termijn betaalbaar gesteld door het ministerie van OCW na ontvangst van de eindverantwoording. Het bedrag is gedurende 2021 ontvangen.

€	31-12-2021	31-12-2020
Slimmer leren met ict	-	605.000
Totaal nog te ontvangen subsidie	-	605.000

8.5.8. Overige vorderingen

De overige vorderingen betreffen nog te declareren bedragen en kunnen als volgt worden uitgesplitst:

€	31-12-2021	31-12-2020
Vereniging VO-raad doorontwikkeling Vensters	62.000	93.000
SIVON - administratieve ondersteuning en collegiale uitleen	30.000	22.000
SaMBO-ICT - Onderzoek (open) digitale leermiddelen	-	12.000
Overige te declareren bedragen	30.000	8.000
Totaal overige vorderingen	122.000	135.000

Vereniging VO-raad doorontwikkeling Vensters

Dit betreft een gezamenlijk ontwikkelbudget voor de dienst Vensters, waarbij Kennisnet de ontwikkelkosten naar rato van de budgetbijdrage doorbelast aan de Vereniging VO-raad. Het ontwikkelbudget over 2021 was lager dan in 2020.

SIVON

Kennisnet ondersteunt SIVON door het voeren van de administratie en het collegiaal uitlenen van de bestuurssecretaris en de manager inkoop. Deze kosten worden periodiek doorbelast.

Overige

Dit betreffen diverse te declareren bedragen voor de collegiale uitleen aan een hogeschool, een afrekening voor servicekosten van het pand en werkzaamheden voor het beschikbaar stellen van kwalificatiedossiers van SBB.

8.5.9. Overlopende activa

De overlopende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

€	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitbetaalde kosten	429.000	325.000
Totaal overlopende activa	429.000	325.000

De stijging van de vooruitbetaalde kosten betreft vooral meer vooruitbetaalde licenties dan voorgaand jaar, met name op de customer premises equipment bij schoolbesturen voor Veilig Internet.

8.5.10. Liquide middelen

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

€	31-12-2021	31-12-2020
Rekening courant bank ING Bank N.V.	213.000	2.684.000
Rekening courant bank Rabobank	1.792.000	1.797.000
Deposito's ING Bank N.V.	9.878.000	6.549.000
Deposito's Rabobank	1.998.000	2.000.000
Deposito's ABN AMRO	2.494.000	-
Kas	1.000	-
Totaal liquide middelen	16.376.000	13.030.000

Het hoge saldo van de liquide middelen is vooral gelegen in het al ontvangen deel van de instellingssubsidie voor Sterke Netwerken, welke nog niet volledig besteed is, maar is opgenomen in de bestemmingsreserve Sterke Netwerken.

In 2021 zijn de rentes op hoge tegoeden negatief geworden. Daarom is er meer gespreid over de deposito's en de rekening courant tegoeden.

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

8.6. Toelichting balans per post – passiva

Vrij besteedbaar vermogen

8.6.1. Algemene reserve

De algemene reserve staat ter beschikking van Kennisnet. Volgens de subsidiebeschikking van het Ministerie van OCW zal zij in principe een algemene reserve die uitkomt boven 25% van de jaarlijks toegekende instellingssubsidie terugvorderen dan wel verrekenen met toekomstige subsidies. Per 1 januari 2017 is de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS van kracht geworden. In deze kaderregeling is opgenomen dat het financiële resultaat van een instellingssubsidie alleen nog mag worden toegevoegd aan een egaliseringsreserve of een specifiek door de minister aangewezen bestemmingsreserve. Daarom vinden niet langer toevoegingen plaats aan de algemene reserve.

Het verloop van de algemene reserve is als volgt weer te geven:

€	31-12-2021	31-12-2020
Openingsbalans	3.065.000	3.065.000
Toevoegingen	-	-
Aanwending reserve	-	-
Totaal algemene reserve	3.065.000	3.065.000

8.6.2. Bestemmingsreserve Sterke Netwerken

Het niet gebruikte deel van de ophoging van de instellingsubsidie voor het programma Sterke Netwerken is toegevoegd aan een bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve is bedoeld om verschuivingen tussen de jaren mogelijk te maken voor het programma Sterke Netwerken. Het nog niet gerealiseerde deel in 2021 van € 3.455.000 is toegevoegd aan de reserve per jaareinde.

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

€	31-12-2021	31-12-2020
Openingsbalans	10.148.000	6.616.000
Toevoegingen	3.455.000	3.532.000
Totaal bestemmingsreserve Sterke netwerken	13.603.000	10.148.000

8.6.3. Egalisatiereserve subsidies OCW

In overeenstemming met artikel 8.7 van de Kaderregeling OCW, SZW en VWS mag Kennisnet een egalisatiereserve vormen bij een positief resultaat. De egalisatiereserve bedraagt tenminste € 0 en ten hoogste 10% van de instellingsubsidie. Voor 2021 bedraagt de maximale egalisatiereserve € 2.124.100.

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

€	31-12-2021	31-12-2020
Openingsbalans	1.490.000	1.267.000
Toevoegingen vanuit het resultaat	-	223.000
Aanwending reserve	-76.000	-
Totaal egalisatiereserve subsidies OCW	1.414.000	1.490.000

Vastgelegd vermogen

8.6.4. Fonds versterking vraagbundeling

Het fonds versterking vraagbundeling is met instemming van de minister van OCW gevormd. Doel van dit bestemmingsfonds is extra inzet mogelijk maken om kleine besturen te laten aanhaken bij vraagbundelingsinitiatieven. Gedurende 2021 zijn er geen bestedingen geweest. Dit heeft vooral te maken met de coronacrisis.

Het verloop van het fonds is als volgt weer te geven:

€	31-12-2021	31-12-2020
Openingsbalans	109.000	119.000
Toevoegingen	-	-
Aanwending reserve	-	-10.000
Totaal Fonds versterking vraagbundeling	109.000	109.000

8.6.5. Crediteuren

De crediteuren betreffen het genoten leverancierskrediet per 31 december 2021.

€	31-12-2021	31-12-2020
Crediteuren	448.000	311.000
Dispuut nota's	-	-10.000
Totaal crediteuren	448.000	301.000

8.6.6. Vooruitontvangen subsidies

De post vooruitontvangen subsidies betreft vooruitontvangen lopende subsidieprojecten en eventuele terugbetaalverplichtingen voor de restant subsidiegelden van afgeronde projecten. De bestedingen op de aanvullend gefinancierde projecten worden via separate verantwoordingen gerapporteerd aan de subsidieverstrekker(s).

De post kan als volgt worden weergegeven:

€	31-12-2021	31-12-2020
Migratie Leraar.nl naar Leraar24	27.000	34.000
Digitale ontsluiting erfgoed voor het onderwijs	-	486.000
Ketenactiviteiten VO/MBO	-	18.000
Totaal vooruitontvangen subsidies	27.000	538.000

Alle openstaande bedragen betreffen subsidies die doorlopen in 2021.

Het verloop van de post is als volgt:

€	31-12-2021	31-12-2020
Openingsbalans	538.000	575.000
Ontvangen subsidie	99.000	752.000
Terugbetaalde subsidie	-18.000	-71.000
Bestedingen	-592.000	-718.000
Totaal vooruitontvangen subsidies	27.000	538.000

8.6.7. Belastingen en premies

De belastingen en premies kunnen als volgt worden gespecificeerd:

€	31-12-2021	31-12-2020
Te betalen omzetbelasting	17.000	10.000
Te betalen loonbelasting en premies volksverzekeringen	458.000	424.000
Totaal belastingen en premies	475.000	434.000

8.6.8. Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen nog niet ontvangen nota's voor prestaties geleverd vóór 31 december 2021 en ook een reservering voor vakantiegeld en niet opgenomen vakantiedagen. De post overlopende passiva is als volgt opgebouwd:

€	31-12-2021	31-12-2020
Reservering vakantiegeld	308.000	302.000
Reservering vakantiedagen	226.000	218.000
R/C Kennisnetdiensten B.V.	13.000	13.000
Nog te ontvangen facturen	635.000	704.000
Overige overlopende passiva	3.000	9.000
Totaal schulden inzake pensioenen	1.185.000	1.246.000

De daling in de nog te ontvangen facturen wordt veroorzaakt doordat per jaareinde 2020 een leverancier achterstand in facturatie had. Per jaareinde 2021 is er geen facturatie achterstand.

8.7. Toelichting staat van baten en lasten per post

8.7.1. Subsidiebaten

De subsidiebaten betreffen de gerealiseerde baten van de reguliere instellingssubsidie, ophogingen op de reguliere instellingssubsidie en aanvullende subsidieprojecten. De baten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

€	Begroting	2021	2020
Reguliere instellingssubsidie	12.261.000	12.261.000	12.260.000
Ophoging extra activiteiten	1.027.000	1.027.000	370.000
Ophoging Sterke Netwerken	7.953.000	7.953.000	6.721.000
Totaal instellingssubsidie	21.241.000	21.241.000	19.351.000
Digitale ontsluiting erfgoed voor het onderwijs	479.000	486.000	456.000
Migratie Leraar.nl naar Leraar24	108.000	81.000	29.000
Nulmeting digitalisering onderwijs Caribisch Nederland	-	25.000	-
Slimmer leren met ict	-	-	122.000
Community of practice MBO	-	-	100.000
Ketenactiviteiten PO	-	-	100.000
Ketenactiviteiten VO/MBO	-	-	33.000
Totaal aanvullende subsidieprojecten	587.000	592.000	840.000
Subsidiebaten	21.828.000	21.833.000	20.191.000

Instellingssubsidie

Voor 2021 is een subsidiebeschikking voor de instellingssubsidie OCW ontvangen van € 21.241.000, waarvan € 12.261.000 voor de reguliere instellingssubsidie, € 7.953.000 voor Sterke Netwerken en € 1.027.000 voor extra activiteiten. De extra activiteiten betroffen de projecten Les op afstand (waaronder Leren voor het examen), Coördinatie publieke regie en Ambassadeurs Leraar24. De realisatie van de kosten binnen de reguliere instellingssubsidie en de extra activiteiten in 2021 liggen € 76.000 boven het gesubsidieerde bedrag. Ter dekking van deze overbesteding wordt de egalisatiereserve subsidies OCW aangewend.

De realisatie van kosten voor de ophoging Sterke Netwerken bedraagt € 4.498.000. Het resultaat op Sterke Netwerken van € 3.455.000 wordt in overeenstemming met de afspraken met het ministerie van OCW toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sterke Netwerken.

De ophoging van de instellingssubsidie in het kader van Sterke Netwerken loopt tot en met 2023. Met het ministerie van OCW is afgesproken dat de activiteiten in het kader van het NDC mogen doorlopen in 2024. Hiervoor wordt dan de bestemmingsreserve aangewend.

Aanvullende subsidieprojecten

Digitale ontsluiting erfgoed voor het onderwijs

Het programmaplan richt zich op de ontwikkeling van een stelsel van gemeenschappelijke, landelijke voorzieningen diensten die de zichtbaarheid, bruikbaarheid en houdbaarheid van digitaal erfgoed bevorderen. Dit om gezamenlijk meer maatschappelijke waarde van het digitale erfgoed te creëren en een betere toegang en breder gebruik van het Erfgoed. Het project digitale ontsluiting voor het onderwijs is gestart in 2019 en op 30 juni 2021, conform subsidiebeschikking, afgerond.

Migratie Leraar.nl naar Leraar24

Kennisnet heeft subsidie aangevraagd voor de migratie van OCW website Leraar.nl naar de website Leraar24.nl van Kennisnet. Aanleiding hiervoor is de samenwerking met het ministerie van OCW op dit vlak per 1 januari 2021. De subsidie betreft de migratiekosten en de vergoeding voor de lerarenredactie. De einddatum van deze subsidie is 31 december 2022.

Nulmeting digitalisering onderwijs Caribisch Nederland

Dit betreft een maatschappelijke opdracht rond de doordachte inzet van ICT in het onderwijs in Caribisch Nederland. De nulmeting is een onderzoek naar de eilanden Bonaire, Saba en St. Eustatius van de huidige inzet van het ICT in het onderwijs en de aanwezige ICT-randvoorwaarden. Het project is in september 2021 gestart, en de einddatum is op 30 april 2022.

Slimmer leren met ict

Het programma Slimmer leren met ICT bestaat uit de programmalijnen Kennis en advies, Innovatie en Schoolondersteuning PO. Het project is per 31 december 2020 afgerond en in 2021 is de vaststelling ontvangen, alsmede de laatste subsidietermijn.

Ketenactiviteiten VO/MBO

Het doel van het project is het aanjagen van innovatie in de leermiddelenketen in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs op het gebied van privacy, uitwisseling leerresultaten en catalogusinformatie. Dit project is op 31 januari 2021 afgerond, zonder dat er nog kosten zijn gemaakt in 2021. De onderbesteding is in 2021 terugbetaald.

8.7.2. Overige baten

De overige baten betreffen baten van gelieerde partijen en overige baten. De post kan als volgt gespecificeerd worden:

€	Begroting	2021	2020
PO-Raad en VO-raad in doorontwikkeling Vensters	280.000	312.000	535.000
PO-Raad/VO-raad Doorontwikkeling BRON	29.000	-	33.000
Totaal baten gelieerde partijen	309.000	312.000	568.000
Samenwerking SIVON	269.000	277.000	178.000
Opbrengsten conferenties	-	-	39.000
Leermiddelenactiviteiten Hoger Onderwijs	-	7.000	-
Overige opbrengsten	9.000	19.000	14.000
Totaal overige baten	278.000	303.000	231.000
Overige baten	587.000	615.000	799.000

Baten gelieerde partijen

De baten gelieerde partijen liggen boven begroting door aanvullend budget van de PO-Raad en VO-raad voor de doorontwikkeling Vensters. Hierdoor kon meer ontwikkelcapaciteit worden ingehuurd. Daar tegenover staat het wegvallen opbrengsten voor het project doorontwikkeling BRON door de uitdiensttreding van de projectleider. De daling ten opzichte van voorgaand jaar komt vooral door minder budget vanuit de PO-Raad en VO-raad voor de doorontwikkeling van Vensters en omdat het project de doorontwikkeling BRON is beëindigd.

Overige baten

De overige baten liggen boven de begroting door meer opbrengsten uit de uitleen van medewerkers, zowel aan SIVON als aan andere partijen. De stijging van de opbrengsten ten opzichte van 2020 komt vooral doordat meer personeel is uitgeleend in het kader van de samenwerking met SIVON. Dit betreft ondersteunend personeel voor de bedrijfsvoering.

8.7.3. Personele lasten

De personele lasten liggen € 654.000 onder de begroting. Dit kan als volgt worden uitgesplitst:

€	Begroting	Realisatie	Vershil
Personele lasten intern personeel	10.423.000	9.625.000	798.000
Personele lasten extern personeel	4.306.000	4.450.000	-144.000
Personele lasten	14.729.000	14.075.000	654.000

De personele lasten personeel in loondienst liggen ten opzichte van de begroting € 798.000 lager (-7,66%). Het gemiddeld aantal fte is 98,35. Dit is 7,15% lager dan het begrote aantal fte van 105,92. De gemiddelde kosten per fte liggen 0,55% lager. Het lager gemiddeld aantal fte wordt veroorzaakt doordat er meer openstaande vacatures zijn dan vooraf was ingeschat.

De inzet van extern personeel ligt € 144.000 boven de begroting, voornamelijk door extra inzet van externe ontwikkelaars, tijdelijke externe inzet op (lang) openstaande vacatures en extra inhuur van privacy adviseurs en redacteurs.

De personele lasten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

€	Begroting	2021	2020
Lonen en salarissen		7.044.000	6.474.000
Sociale lasten		984.000	949.000
Pensioenlasten		860.000	788.000
Overige personele lasten		737.000	708.000
Uitzendkrachten		19.000	10.000
Inhuur externen		4.431.000	4.172.000
Personele lasten	14.729.000	14.075.000	13.101.000

De stijging van de totale personele lasten van € 974.000 ten opzichte van 2020 bestaat uit een stijging van de interne personeelslast met € 706.000 (+7,92%) en een stijging van de inzet van extern personeel met € 268.000 (+6,41%).

Ten aanzien van het interne personeel bestond het personeelsbestand gemiddeld over 2021 uit 98,35 fte (2020: 93,15 fte), een stijging van 5,58%. De gemiddelde kosten per fte zijn gestegen met 2,21% ten opzichte van 2020.

De hogere inzet van extern personeel ten opzichte van 2020 ligt voornamelijk in meer inzet van extern personeel als invulling voor (lang) openstaande vacatures om de capaciteit te vergroten, maar ook extra inzet van externe voor het project Leren voor het examen, redacteurs en privacy adviseurs.

De pensioenregeling van Kennisnet is een beschikbaar premiestelsel. Kennisnet is niet aansprakelijk voor enige tekorten bij het pensioenfonds.

8.7.4. Uitbestede diensten

De post uitbestede diensten kan als volgt nader worden gespecificeerd:

€	Begroting	2021	2020
Content- en redactiewerk		247.000	208.000
Projectwerkzaamheden		187.000	144.000
Advieskosten		74.000	81.000
Vrijwilligersbijdragen		45.000	37.000
Workshops/trainingen		36.000	17.000
Overige uitbestede diensten		178.000	259.000
Uitbestede diensten	814.000	767.000	746.000

De uitbestede diensten liggen € 47.000 onder de begroting. Op diverse activiteiten, zoals Leren voor het examen zijn besparingen gerealiseerd ten opzichte van het uitbestede werk. De hogere kosten bij uitbestede diensten ten opzichte van vorig jaar hangen samen met meer extern redactiewerk en projectwerkzaamheden, bijvoorbeeld voor Leren voor het examen en Publieke regie.

8.7.5. Afschrijvingen

De post afschrijvingen kan als volgt nader worden gespecificeerd:

€	Begroting	2021	2020
Afschrijving server- en netwerkkaparaatuur		812.000	468.000
Afschrijving computers, AV middelen en overige hardware		51.000	50.000
Afschrijving inventaris		23.000	26.000
Afschrijving overige materiële vaste activa		13.000	13.000
Afschrijvingen	992.000	899.000	557.000

De afschrijvingen liggen € 93.000 lager dan begroot. De onderbesteding in de afschrijvingen betreft vooral de investering in de nieuwe geo redundante onderwijscommunitycloud, waarop een besparing is gerealiseerd van 33,5%. Daarnaast zijn er geen investeringen meer gedaan in het huidige pand, gezien de aanstaande verhuizing. Ten opzichte van 2020 ligt de afschrijvingslast € 342.000 hoger, met name doordat de afschrijvingen op het NDC voor het eerst een volledig jaar beslaan.

8.7.6. Huisvestingslasten

De post huisvestingslasten kan als volgt nader worden gespecificeerd:

€	Begroting	2021	2020
Huur		381.000	395.000
Beveiligingskosten		33.000	47.000
Schoonmaakkosten		9.000	67.000
Verzekeringen		42.000	35.000
Overige huisvestingslasten		87.000	108.000
Huisvestingslasten	614.000	552.000	652.000

De huisvestingslasten liggen € 62.000 onder de begroting en zijn lager dan in 2020, voornamelijk door de besparingen op de huisvestingslasten die samenhangen met de sluiting/bepaalde openstelling van het pand.

8.7.7. Automatiseringslasten

De post automatiseringslasten kan als volgt nader worden gespecificeerd:

€	Begroting	2021	2020
Hardware kosten		181.000	35.000
Licentie en overige softwarekosten		372.000	309.000
Functioneel beheer kosten		77.000	44.000
Technisch beheer kosten		1.349.000	1.014.000
Overige automatiseringslasten		118.000	88.000
Automatiseringslasten	2.152.000	2.097.000	1.490.000

De automatiseringslasten liggen € 55.000 onder de begroting. Er zijn minder automatiseringslasten doordat er minder aansluitingen zijn op het NDC dan vooraf ingeschat. De stijging wordt gedeeltelijk gemitigeerd door hogere automatiseringslasten in de regulier instellingssubsidie, met name vanwege de migratie naar de nieuwe onderwijscommunitycloud, maar ook door extra kosten voor de ondersteuning van het op afstand en hybride werken.

De stijging ten opzichte van voorgaand jaar met € 607.000, betreft voornamelijk de stijging van de beheerskosten voor het NDC, welke in mei 2020 in gebruik is genomen en in 2021 voor het eerst een volledig jaar operationeel is geweest. Daarnaast zijn het aantal aansluitingen op het NDC toegenomen wat hogere beheerslasten met zich meebrengt. Binnen de reguliere instellingssubsidie zijn er de migratiekosten van de nieuwe geo redundante onderwijscommunitycloud, de extra kosten voor ondersteuning van het op afstand en hybride werken en de licentiekosten van de begrippenbrowser die eind 2020 in gebruik is genomen.

8.7.8. Communicatielasten

De post communicatielasten kan als volgt nader worden gespecificeerd:

€	Begroting	2021	2020
Zaalhuur, congres, seminar, symposia		26.000	75.000
Drukwerk, fotografie en filmwerk		68.000	32.000
Grafisch ontwerp en opmaakkosten		62.000	40.000
Beurskosten		-	19.000
Overige communicatielasten		13.000	13.000
Communicatielasten	188.000	169.000	179.000

De communicatielasten liggen € 19.000 onder de begroting en € 10.000 onder voorgaand jaar. Ten opzichte van de begroting zijn er met name besparingen voor het project Leren voor het examen.

Ten opzichte van 2020 dalen vooral de zaalhuurkosten vanwege de Covid-19 pandemie. De kosten voor drukwerk, fotografie en filmwerk liggen boven 2020 vanwege het maken van online filmpjes voor Leren voor het examen.

8.7.9. Onderzoekslasten

€	Begroting	2021	2020
Onderzoekslasten		175.000	248.000
Onderzoekslasten	175.000	175.000	248.000

De onderzoekslasten liggen op het begrote bedrag en € 73.000 onder voorgaand jaar. Dit heeft vooral te maken dat in 2020 een onderzoek liep naar (open) digitale leermiddelen in het primair en voortgezet onderwijs die in 2020 hoge kosten met zich meebracht, terwijl de kosten in 2021 lager waren.

8.7.10. Stimuleringsbijdragen

€	Begroting	2021	2020
Stimuleringsbijdragen		62.000	57.000
Stimuleringsbijdragen	62.000	62.000	57.000

De stimuleringsbijdragen liggen rond het begrote bedrag en het bedrag van vorig jaar. De bijdrage betreft voornamelijk bijdragen aan het project Digitale ontsluiting erfgoed.

8.7.11. Overige lasten

De post overige lasten kan als volgt nader worden gespecificeerd:

€	Begroting	2021	2020
Kantoorkosten		150.000	155.000
Telefoonkosten		51.000	28.000
Overige lasten		3.000	3.000
Overige lasten	199.000	204.000	186.000

De overige lasten liggen op vergelijkbaar niveau met de begroting en zijn €18.000 gestegen t.o.v. voorgaand jaar. Dit betreft voornamelijk de hogere telefoonkosten, door de eenmalige inrichtingskosten van het bellen via Microsoft Teams.

Binnen de kantoorkosten is € 86.000 aan accountantskosten verantwoord:

2021 €	EY accountants	Overig EY netwerk	Totaal
Onderzoek van de jaarrekening	79.000	-	79.000
Andere controleopdrachten	7.000	-	7.000
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
Overige lasten	86.000	-	86.000

2020 €	EY accountants	Overig EY netwerk	Totaal
Onderzoek van de jaarrekening	82.000	-	82.000
Andere controleopdrachten	5.000	-	5.000
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
Overige lasten	87.000	-	86.000

8.7.12. Financiële baten en lasten

De post financiële baten en lasten kan als volgt nader worden gespecificeerd:

€	Begroting	2021	2020
Rentebaten en overige financieringsbaten		-	-
Rentelasten en overige financieringslasten		-69.000	-29.000
Financiële baten en lasten	-88.000	-69.000	-29.000

De financiële lasten liggen onder begroting, voornamelijk door een splitsing van de banktegoeden over meerdere banken en het versneld uitbetalen aan leveranciers. We zien een stijging t.o.v. voorgaand jaar vanwege stijgende negatieve rente op banktegoeden.

8.8. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

8.8.1. Rechten

Kennisnet heeft in december 2021 een subsidiebeschikking ontvangen voor de instellingssubsidie 2022 voor een bedrag van € 20.623.638. Daarnaast heeft Kennisnet aanvullende subsidietoekenningen die niet in de balans zijn opgenomen. De toegezegde, doch nog niet ontvangen aanvullende projectsubsidies zijn als volgt te specificeren:

€	31-12-2021
Nulmeting digitalisering onderwijs Caribisch Nederland	25.000
Totaal niet in de balans opgenomen rechten	25.000

8.8.2. Verplichtingen

De verhuurder heeft de overeenkomst voor het kantoorpand aan de Paletsingel in Zoetermeer per 1 januari 2022 opgezegd. Doordat de nieuwe locatie nog niet gereed was per 1 januari 2022 is er een verlenging aangegaan voor dit kantoorpand tot 1 juni 2022. Na deze periode wordt de overeenkomst telkens verlengd met een periode van 1 kalendermaand tot uiterlijk 1 oktober 2022.

Kennisnet is in december 2021 een huurovereenkomst aangegaan voor tien jaar voor het kantoorpand aan de Bleiswijkseweg 37 'Dutch Innovation Factory' te Zoetermeer, met een huuringangsdatum van 1 mei 2022. In de overeenkomst is een break-optie opgenomen, waarin Kennisnet het recht heeft om vanaf 1 mei 2027, met inachtneming van een opzegtermijn van 12 maanden, tussentijds op te zeggen in het geval het ministerie van OCW de subsidierelatie met Kennisnet beëindigt of de reguliere instellingssubsidie met meer dan 25% verlaagd.

Kennisnet heeft een onderhuurovereenkomst met de PO-Raad voor de huur van een gedeelte van het pand aan de Aïdadreef te Utrecht. De onderhuurovereenkomst loopt van 1 juli 2021 tot en met 30 juni 2022.

€	31-12-2021
Huurverplichting 2022	206.000
Huurverplichting 2023	238.000
Huurverplichting 2024	238.000
Huurverplichting 2025	238.000
Huurverplichting 2026	238.000
Huurverplichting 2027	238.000
Huurverplichting 2028	238.000
Huurverplichting 2029	238.000
Huurverplichting 2030	238.000
Huurverplichting 2031	238.000
Huurverplichting 2032	79.000
Totaal huurverplichting	2.427.000

Per 31 december 2021 heeft Kennisnet een niet in de balans opgenomen totale leaseverplichting, met betrekking tot het wagenpark van € 128.000. De leaseverplichting bestaat uit meerdere contracten, waarvan de laatste afloopt in december 2026. De totale leaseverplichting kan als volgt worden gespecificeerd:

€	31-12-2021
Leaseverplichting 2022	42.000
Leaseverplichting 2023	28.000
Leaseverplichting 2024	28.000
Leaseverplichting 2025	19.000
Leaseverplichting 2026	11.000
Totaal leaseverplichting	128.000

Kennisnet is verplichtingen en contracten aangegaan die op 31 december 2021 een bedrag betroffen van € 4.636.000 voor kosten na 2021 (exclusief huur en lease). Het bedrag kan als volgt worden gespecificeerd:

€	31-12-2021
Reguliere instellingssubsidie	2.935.000
Ophoging instellingssubsidie Sterke Netwerken	1.692.000
Nulmeting digitalisering onderwijs Caribisch Nederland	9.000
Totaal overige verplichtingen	4.636.000

8.9. Aanwending van het resultaat

Het vrij te bestemmen resultaat wordt als volgt bepaald:

€	31-12-2021
Saldo staat van baten en lasten	3.379.000
Mutatie bestemmingsfondsen	-
Mutatie bestemmingsreserve Sterke Netwerken	-3.455.000
Vrij te bestemmen resultaat	-76.000

Voorgesteld wordt om vanuit aan de egaliseringsreserve instellingssubsidie OCW, conform artikel 8.8 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS € 76.000 aan te wenden ter dekking van het negatieve vrij te bestemmen resultaat. De egaliseringsreserve bedraagt tenminste € 0 en ten hoogste 10% van de instellingssubsidie. Voor 2021 bedraagt de maximale egaliseringsreserve € 2.124.100. Na verwerking van dit voorstel komt de reserve uit op € 1.414.000, welke ruim binnen de maximale grens ligt. Dit voorstel is als zodanig reeds verwerkt in de jaarrekening.

8.10. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum om te vermelden.

9. Bezoldiging Topfunctionarissen en leden Raad van Toezicht

Het normenkader rondom de “Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector” (hierna: WNT) is in 2021 aangepast met de Beleidsregels WNT 2021. Ook is er een nieuw Controleprotocol WNT 2021 van kracht geworden.

De WNT is van toepassing voor Stichting Kennisnet. Het voor Stichting Kennisnet toepasselijke algemene bezoldigingsmaximum is in 2021 verhoogd naar € 209.000; in 2020 bedroeg dit € 201.000. Er zijn geen topfunctionarissen in dienst van Kennisnet waarvan de bezoldiging hoger is dan het individueel toepasselijk beloningsmaximum WNT.

Voor het opmaken van de jaarrekening is met het aangepaste normerings- en verantwoordingskader rekening gehouden.

Er zijn geen leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in 2021. Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstbetrekking aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking in 2021. Er zijn geen bezoldiging en/of ontslaguitkeringen aan niet-topfunctionarissen betaald die het WNT-maximum in 2021 hebben overschreden.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2021).

9.1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2021				
bedragen x € 1	T.M. Maes	L.M. Zegveld	M.M. Mulder	M.R. Kramer
Functiegegevens	bestuurder	bestuurder	MT-lid / directeur operations	MT-lid / Manager Strategie
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/08	01/09 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	0,9	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.008	49.268	152.458	132.618
Beloningen betaalbaar op termijn	15.134	6.476	25.573	20.328
<i>Subtotaal</i>	<i>139.142</i>	<i>55.744</i>	<i>178.031</i>	<i>152.946</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	139.142	69.858	188.100	209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldigingsmaximum	139.142	69.858	188.100	209.000
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling (vervolg)

Gegevens 2020			
bedragen x € 1	T.M. Maes	M.M. Mulder	M.R. Kramer
Functiegegevens	bestuurder	MT-lid / directeur operations	MT-lid / Manager Strategie
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,9	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	168.466	138.632	124.841
Beloningen betaalbaar op termijn	22.326	25.017	19.273
<i>Subtotaal</i>	<i>190.792</i>	<i>163.649</i>	<i>144.114</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	180.900	201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldigingsmaximum	201.000	180.900	201.000

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing bij Kennisnet

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2021									
bedragen x € 1	C. van Beek		E.H. van Vliet		B. Beun		G.T.C. Bonhof		
Functiegegevens	Voorzitter		Lid		Lid		Lid		
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 30/11		01/01 - 31/12		
Bezoldiging									
Bezoldiging	7.172		5.172		4.740		5.172		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	31.350		20.900		19.125		20.900		
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		
Bezoldigingsmaximum	31.350		20.900		19.125		20.900		
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.		

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (vervolg)

Gegevens 2021									
bedragen x € 1	J. van der Vliet				L.W. de Wit				
Functiegegevens	Lid				Lid				
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12				01/01 - 31/12				
Bezoldiging									
Bezoldiging	5.172				5.172				
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	20.900				20.900				
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.				n.v.t.				
Bezoldigingsmaximum	20.900				20.900				
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.				n.v.t.				

Gegevens 2020									
bedragen x € 1	C. van Beek		E.H. van Vliet		N.G.T. de Jong		B. Beun		
Functiegegevens	Voorzitter		Lid		Lid		Lid		
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/10 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 30/06		01/01 - 31/12		
Bezoldiging									
Bezoldiging	7.175		5.175		2.587		5.175		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	30.150		20.100		9.995		20.100		

Gegevens 2020			
bedragen x € 1	G.T.C. Bonhof	J. van der Vliet	L.W. de Wit
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	5.175	5.175	1.294
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	20.100	20.100	5.052

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder.

Niet van toepassing bij Kennisnet

1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700

De totale bezoldiging van een topfunctionaris inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor al zijn/haar functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen (uitsluitend te verantwoorden indien en voor zover er sprake is bij een topfunctionaris van bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij de WNT-instelling en/of bezoldiging uit hoofde van werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen).

Niet van toepassing bij Kennisnet

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

In het geval een leidinggevende topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij een of meer andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van deze tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1a. Dit geldt in voorkomende gevallen ook voor diegene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700.

Niet van toepassing bij Kennisnet

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

In het geval een leidinggevende topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij een of meer andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van deze tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1d, Dit geldt in voorkomende gevallen ook voor diegene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder.

Niet van toepassing bij Kennisnet

9.2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Niet van toepassing bij Kennisnet

9.3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hiervoor vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

10. Ondertekening jaarrekening

Het Bestuur van Stichting Kennisnet,

1 april 2022

L.M. Zegveld
Bestuurder

De Raad van toezicht van Stichting Kennisnet,

1 april 2022

Drs. C. (Cathy) van Beek

E.H. (Ewald) van Vliet

Drs. J. (Jan) van der Vliet

L. (Leon) de Wit

G.P. (Gerard) Oud

Drs. S.Y. (Sarah) Wels

Deel 3: Overige gegevens

11. Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van Stichting Kennisnet

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Kennisnet te Zoetermeer gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Kennisnet per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de door de minister op grond van artikel 9 lid 2 van de kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen, bestaande uit Titel 9 Boek 2 BW, de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT);
- ▶ voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de relevante bepalingen van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, zoals vastgelegd in hoofdstuk 5 van versie 4 van het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, en de doelgebonden en niet-doelgebonden subsidieverplichtingen, zoals vastgelegd in de verleningsbeschikking en het controleprotocol WNT.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de balans per 31 december 2021;
- ▶ de staat van baten en lasten over het jaar 2021;
- ▶ de toelichting waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en het Controleprotocol WNT 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Kennisnet zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdeel n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel verslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van Titel 9 Boek 2 BW, de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur van Stichting Kennisnet is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met de door de minister op grond van artikel 9 lid 2 van de kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen, bestaande uit Titel 9 Boek 2 BW, de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT.

Het bestuur is er ook voor verantwoordelijk dat de in jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals vermeld in hoofdstuk 5 van het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en het controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 4 april 2022

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. M.A. Brandhorst MSc RA